

Ponedjeljak, 11. novembar 2002.

Svedok Mustafa Čandić

Otvorena sednica

Optuženi je pristupio Sudu

Početak u 9.02 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Najs (Nice).

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽILAC NAJS

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Nastavljamo sa svedokom, gospodinom Čandićem. Mi smo sada na paragrafu 21 sažetka. Gospodine Čandiću, samo nekoliko detalja pre nego što nastavimo. Tokom borbe za Vukovar u jesen 1991. godine, da li ste znali da je jedan vojnik Jugoslovenske narodne armije bio uhapšen od strane svog pretpostavljenog oficira, a zbog ubistva četiri hrvatska civila i da je bio sproveden u centralu kontraobaveštajne grupe u Zemunu pored Beograda?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Časni Sude, znam da je tokom pada Vukovara ili, bolje rečeno, kada je Vukovar osvojen od strane Jugoslovenske narodne armije, vojnik iz motorizovane jedinice vazduhoplovnog garnizona u Batajnici, a koji je prevezio uhvaćene civile u Srbiju ... Kada je uslijedio pokušaj da se izvrši njihov transport u Srbiju, vojnik, mada on nije bio vojnik, on je imao čin sa dve oznake na svojim ramenima, bio je oficir nižeg ranga, pucajući u leđa, ubio je četiri civila. On je, u stvari, bio desetar. I komandant njegove jedinice je smatrao da je ovo bilo suprotno međunarodnim pravilima o vođenju rata i ovaj desetar je uhapšen i odveden u centralnu obavještajnu jedinicu radi daljeg vođenja postupka.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kakav je, u stvari, postupak preduzet u ovom slučaju? Koliko dugo je on zadržan u pritvoru?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: U ovom samom slučaju, kada je vojnik doveden u centralnu kontraobavještajnu jedinicu u Zemunu, njega je preuzeo potpukovnik Ratko Radaković koji je razgovarao sa njim, ispitivao ga oko je-

dan sat, ne više od toga, ali razgovor nije bio plodonosan. Nije obezbijedio dokumente koji bi mogli biti predati istražnom sudiji ili, zapravo, tužiocu koji bi ga kasnije pozvali na odgovornost i pokrenuli postupak protiv njega. Ovo ispitivanje, rekao bih, imalo je formu lagodnog razgovora u opuštenom raspoloženju i sat kasnije vojnik je otpušten iz centralne kontraobavještajne jedinice i onda je on, naravno, sam seo u autobus, gradski autobus i otišao do svoje jedinice. Dakle, u stvari ništa nije učinjeno po pitanju krivične odgovornosti ovog vojnika.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. A da li je taj pukovnik, pukovnik Ratko Radaković, izrazio pred vama svoje gledište u vezi sa težinom ubistava ovakve vrste?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: U nekoliko prilika ja sam samo provirio kroz vrata sobe u kojoj se razgovor vodio. I to nije bio pukovnik Ratko Radaković, to je bio potpukovnik Ratko Radaković. I kada je vojnik bio oslobođen, upitao sam ga zašto ga je pustio da ode kada je ubio četiri osobe, pucajući im u leđa. Sve što mi je on rekao u formi odgovora bilo je, "dobro, događa se. To se događa svaki dan i mi stvarno ne možemo ništa da učinimo u vezi toga za svaki pojedinačni slučaj. Ne možemo praviti krivični izvještaj za svaki slučaj". I to je za mene, kao čovjeka, kao legalistu, izgledalo kao nešto potpuno sramno. I nisam mogao da povjerujem da se visoki oficir, suočen sa situacijom kakva je bila ova, može ponašati na takav način.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Sledeće, gospodine Čandiću. Dajte nam, molim vas, kratku procenu o dve operacije koje su imale nazive "Labrador" i o onoj koja je nazvana "Opera". Počnimo sa "Labradorom". Možete li da nam date bukvalno u dve, tri, četiri rečenice vašu procenu o tome šta je "Labrador" bio?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Operacija "Opera" ili pre operativni poduhvat nazvan "Opera", bio je prirodni nastavak operacije koja se zvala "Labrador". Ono što se desilo u Zagrebu je bilo to da je uspostavljena snažna mreža među pripadnicima Državne bezbjednosti države Hrvatske i visokih zvaničnika unutar HDZ partije. I unutar ove operacije "Labrador" bilo je preduzeto nekoliko konkretnih operacija, terorističkih akata zapravo i kada su hrvatske vlasti saznale o operacijama ove vrste u Zagrebu, oni, članovi operacije "Labrador" su, sa svim dokumentima, pobjegli za Beograd. Po njihovom dolasku u Beograd, što znači u drugoj polovini avgusta, uspostavljeno je odjeljenje za propagandni rat, propagandno ratovanje i ono je ukratko

nazvano "Opera". Njihov štab je bio lociran u aviocentru, blizu odsjeka komande vazdušnih snaga i protivvazdušne odbrane.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Nekoliko pojedinosti. Prvi detalj, zapravo pojediniost, može, ali ne mora da bude povezana sa bilo kojom od ovih operacija. Da li je akcija na Jevrejskom groblju u Zagrebu bila povezana sa bilo kojom od ovih operacija koje su imale te nazive?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Časni Sude, tačno je da je u okviru operativne akcije "Labrador", znači dok su ovi suradnici, odnosno suradnička mreža postojala u Zagrebu i djelovala na groblju Mirogoj u Zagrebu, tačno je da je izvršena teroristička akcija miniranja jevrejskih grobova na groblju "Mirogoj". Cilj je bio da se hrvatska vlast predstavi i pokaže kao profašistička, odnosno da se stvori animozitet Jevreja prema hrvatskoj vlasti u Zagrebu. Još dalje, bio je planiran i teroristički akt na sinagogu u Zagrebu. Međutim, on nije izveden iz razloga što su akteri "Labradora" morali pobjeći za Beograd, jer im je prijetila opasnost od hapšenja.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I na kraju, u vezi s operativnom akcijom "Labrador": koji je oficir bio zadužen za ovu akciju? Koji delovi KOG-a su bili u nju uključeni?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Glavni oficir koji je bio zadužen za operativnu akciju "Labrador" je bio načelnik odjeljenja bezbjednosti, pukovnik Slobodan Rakočević u Zemunu, dok su operativci Drugog detašmana kontraobavještajne grupe u Zagrebu, prije svega potpukovnik Ivan Sabolović i major Čedo Knežević, bili ljudi koji su držali na vezi suradnike u Zagrebu, znači operativce Službe državne bezbjednosti koji su izvodili ove akcije, odnosno dostavljali izvještaje o svemu što se dešavalo u Zagrebu i u vrhu vlasti Republike Hrvatske.

SUDIJA KVON: Gospodine Najs, da li je "Labrador" možda ime nekog mesta ili ima neko posebno značenje na BHS-u?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Možda, ali bolje da nam svedok to kaže. Gospodine Čandiću, da li se ovo ime vezuje za neko mesto i zašto je upravo to ime izabrano za ovu operativnu akciju?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Za svaku operativnu akciju i za niže nivoe obrade daju se tajna imena koja se upotrebljavaju u korespondenciji, odnosno prepisci između nižepotčinjenih i pretpostavljenih organa bezbjednosti.

U ovom slučaju, operativna akcija "Labrador" dobila je to svoje ime, tajno ime "Labrador", asocirajući na psa koji se zove labrador, psa tragača, jer je ta grupacija suradnika na prostoru Zagreba i u širem regionu, pored ovoga što sam iznio, smjestila na više mjesta eksploziv, naoružanje i sve ono što im je potrebno za izvođenje daljih terorističkih akata na prostoru Zagreba i šire.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Isto pitanje u vezi sa operativnom akcijom "Opera". Da li je postojao neki poseban razlog zašto se to ime koristilo za tu drugu operaciju?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Pa, "Opera", to je, rekao sam maloprije, skraćeni naziv "Odjelenje za propagandni rat". To je bio viši nivo od operativne akcije "Labrador", jer je trebao da posluži za djelovanje, za psihološko propagandno djelovanje na čitavom prostoru Republike Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Srbije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dajte nam, molim vas, nekoliko konkretnih primjera aktivnosti te operativne akcije "Opera". Prvo možda u vezi s propagandom i podsticanjem na etničke nemire, odnosno širenje dezinformacija u tu svrhu. Kakve su stvari rađene u tom smislu?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Pa kad je riječ o "Operi", ja moram prvo da kažem da sam od jednog od ključnih aktera "Opere", Radenka Radojčića, saznao da su izrađeni detaljni i konkretni planovi "Opere" za prostor Republike Bosne i Hercegovine, odnosno prvo Republiku Hrvatsku, pa onda i Bosnu i Hercegovinu. A on mi je konkretno ispričao, a ja sam bio i svjedok toga, za tih nekoliko izvedenih operativnih akcija u okviru "Opere". Kao prvo, ja ću pomenuti jednu akciju koja je imala za cilj da se hrvatska vlast prikaže fašističkom, jer se na prostoru Srbije uz granicu sa Republikom Hrvatskom nalazilo dosta hrvatskog življa, znači Hrvata koji su živjeli u Srbiji i koji su svakodnevno bili terorisani od strane dobrovoljačkih jedinica Šešelja, Arkana i braće Jović iz Pazove. Znači, bacane su im bombe kašikare u dvorišta, u kuće i tako dalje i bili su zastrašivani. Mnogi od njih su bježali u Hrvatsku. I da bi to ispalo da njih niko ne tjera, izvedena je akcija gdje je u dnevniku TV Beograd, centralnom djelu dnevnika puštena informacija, odnosno razgovor između dva čelnika HDZ-a. Jedan čelnik HDZ-a predstavljao se kao čelnik HDZ-a iz Zagreba, a drugi čelnik HDZ-a bio je čelnik HDZ-a iz Iloka. Ja sam po glasovima, gledao sam taj dnevnik, TV dnevnik, po glasovima sam poznao da su ti akteri, ta dvojica čelnika HDZ-a, bili, u stvari, s jedne strane

Radojko Radojčić, a s druge strane potpukovnik Ivan Sabolović. Poznao sam njihove glasove. Čelnik HDZ iz Zagreba je dao naredbu čelniku HDZ iz Iloka da mobilize kompletno hrvatsko stanovništvo u Srbiji, znači uz granicu sa Republikom Hrvatskom i da se u roku od dva dana svi upute prema Zagrebu. Čelnik HDZ-a iz Iloka u tom razgovoru kaže da je to nemoguće, da će to biti jako teško.

SUDIJA MEJ: Moram da vas prekinem, jer je ovo vrlo teško pratiti. Možemo li da dobijemo rezime u nekoliko reči?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da. Da li je to na ispravan način prezentirano na televiziji ili je bila reč o dezinformacijama?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Pa to je bila, kao što sam rekao, bila je dezinformacija, taj razgovor je bio sastavljen unaprijed, izmišljen. Razgovor te dvojice ljudi, aktera "Opere", Ivana Sabolovića i Radojka Radojčića je bio iskorišćen da bi se insceniralo kao stvarnost, kao da su to pravi akteri HDZ-a iz Zagreba i Iloka.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A svrha svega toga je bila da se, na koji način utiče na publiku, odnosno kakav utisak da se kod njih stvori?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Pa svrha, cjela svrha je bila da se stvori kod slušateljstva, odnosno kod naroda, prije svega u Srbiji, da je hrvatska vlast fašistička i da želi čiste etničke prostore, znači prostore u kojima će živjeti samo Hrvati, odnosno prostori na kojima će živjeti Srbi.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu. Druga kategorija primjera akcije "Opera" odnosi se na prislušne uređaje. Možete li da nam objasnite, da nam date neki primer na koji način su oni postavljali te uređaje i u koju svrhu? Šta je bila svrha svega toga?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: "Opera" je imala jako širok asortiman raznih tehničkih sredstava za prisluškivanje i sve im je bilo dostupno, od informacija do tehnike, tako da su mogli da montiraju razgovore odnosno snimke kako to njima ide u prilog, odnosno shodno planu koji je bio napravljen, kao što sam rekao, za Hrvatsku i Bosnu i Hercegovinu. I uvijek je bilo to skopčano, taj dio propagandnog djelovanja onoga što se čuje, odnosno pročita, sa nečim što se izvede na terenu, a što je u domenu terorističke akcije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dajte nam jedan primer. Kako su se prisluškivali razgovori i koja je prava svrha toga bila?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Konkretno primjer prisluškivanja razgovora jeste, evo, navešću primjer razgovora između Mileta Dedakovića Jastreba, branitelja Vukovara i generala Antuna Tusa u Zagrebu. Na osnovu u više navrata prisluškivanih razgovora između ove dvojice, napravljen je jedan razgovor, znači sa isječcima, u kome Mile Dedaković Jastreb od Antuna Tusa traži pomoć u naoružanju, a ovaj mu kaže da ne računa ni na kakvu pomoć i da je prepušten sam sebi, da se bori kako zna i umije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu. I na kraju, još uvek u vezi sa "Operom". Da li je ista jedinica, odnosno isti detašman KOG-a bio u to uključeni, ako jeste isti detašman, možete li da nam kažete nešto o incidentu koji se dogodio na železničkoj pruzi kod Vinkovaca?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Ja ne znam tačno šta se desilo na toj železničkoj pruzi kod Vinkovaca, ali je meni Radenko Radojčić pričao, sav oduševljen, da je u sklopu djelovanja "Opere", odnosno plana "Opere", da je izvedena neka teroristička akcija na željezničkoj pruzi blizu Vinkovaca i da je upotrebjeno i ime pokojnog predsjednika Republike Hrvatske, Franje Tuđmana. Cilj je bio da se prikaže da je to po Tuđmanovom diktatu urađeno i da se Tuđman natjera da javno to demantuje, što je on i uradio u dva navrata i postigao cilj koji su zamislili akteri "Opere". Zato je Radojko Radojčić bio toliko oduševljen i pričao o tome.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu. I samo sa da i ne. Da li je u operaciji "Opera" bio angažovan drugi detašman KOG-a ili neki drugi detašman?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: U operaciji "Opera" bio je dijelom angažovan Drugi detašman kontraobavještajne grupe iz Zagreba, prije svega, sa svojim ljudstvom, potpukovnik Ivan Sabolović, Radenko Radojčić kao saradnik iz grupacije "Labrador" koji je došao u Beograd, zatim Slavko Malobačić koji je takođe bio saradnik Drugog detašmana. Znači oni su bili akteri "Opere".

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala. Još samo kratko, nekoliko reči u vezi sa propagandom, paragraf 24. Rekli ste nam, kad ste svedočili, nekoliko reči o operaciji "Proboj 2". Oficiri koji su bili angažovani u toj operaciji, da li su se i oni upuštali u propagandu i akcije širenja dezinformacija uz pomoć fotografija navodnih ratnih žrtava iz hrvatskih sela?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Da, tačno je da sam govorio o operativnoj akciji "Proboj 2" na čijem čelu je bio major Karan Ljuban. Oni su bili u Istočnoj Slavoniji. Sa ekipom je uvijek bio, išao na teren i Katančić Ivica, iz tehničkog tog dijela Centralne kontraobavještajne grupe i sa sobom je svaki puta nosio kameru i, naravno, automatsku pušku, pošto se tamo borio. Ovaj, u nekoliko navrata Katančić Ivica je snimljene materijale sa masakriranim tijelima donosio u Centralnu kontraobavještajnu grupu, da bi nam pokazao šta Hrvati rade Srbima u tom dijelu Istočne Slavonije. To su stvarno bili jezivi snimci. Neke od tih video kaseti sam ja vidio na Televiziji Beograd, ovaj je prepoznao da se radi o snimcima koje je Katančić Ivica snimio na prostorima Istočne Slavonije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U tim događajima, da li je bilo jasno koje je etničko poreklo žrtava?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Kada je riječ o samom izjašnjavaњу Katančić Ivica i Karana Ljubana da se radi o žrtvama Srbima, meni, kao oficiru, je to bilo nelogično, ovaj, da Hrvati urade masakr i pokolj na jednom prostoru i da ta tijela ostave, odnosno taj teren koji su osvojili da napuste, da bi došao jedan Katančić Ivica da to snimi i donese u Beograd. Mislim da se radi, da je bilo suprotno, da su to bili žrtve Hrvati, a u stvari je prikazivano kao da su žrtve Srbi.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Mislim da smo se prošli put već osvrnuli na paragraf 27. Svedok je, naime, svedočio o izveštaju Vasiljevića upućenom Miloševiću, u kome se tražilo od generala da potpišu izjavu o lojalnosti. Još samo jedan detalj, ukoliko to nije bilo jasno. Gospodine Čandiću, vi ste nam rekli nešto o tom zahtevu optuženog da se takva zakletva, takva izjava lojalnosti, potpiše. Po rečima Vasiljevića, da li je određeni broj generala zaista to i potpisao?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Kada sam govorio o informaciji s kojom nas je upoznao general Vasiljević, načelnik Uprave bezbjednosti, da pojedini generali potpisuju lojalnost Slobodanu Miloševiću, on je pomenuo konkretno ime i rekao: "I vaš general Stevanović zvani 'Mika Šprajc' je jedan od tih koji je potpisao lojalnost Slobodanu Miloševiću". On je bio komandant Prvog vazduhoplovnog korpusa u Beogradu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U vreme kada je optuženi ovo tražio, da li je on imao ikakva ovlašćenja u smislu članstva u Predsedništvu, odnosno vrhovnoj komandi, da uputi uopšte jedan takav zahtev generalima?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: U vrijeme kada se to dešavalo optuženi nije imao nikakvo pravo da traži od generala, niti od bilo kog oficira da mu potpisuje lojalnost, jer je vrhovna komanda Jugoslovenskoj narodnoj armiji i samom Saveznom sekretarijatu za narodnu odbranu bilo Predsjedništvo Jugoslavije, a ne predsjednik Srbije, u ovom slučaju optuženi.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I na kraju, gospodine Čandiću, vi ste napustili JNA u februaru 1992. godine. Da li ste to učinili po svojoj slobodnoj volji?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Da, ja sam to učinio po svojoj slobodnoj volji. Dug, relativno dug period se u meni nagomilavalo to nezadovoljstvo da bi taj čin mog napuštanja uslijedio 19. februara 1992. godine.

TUŽILAC NAJS: Hvala lepo. A sada će nekoliko pitanja da vam postavi druga strana.

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Miloševiću.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Čandiću, pošto vi govorite o stanju u JNA, to dok je niste napustili, recite mi da li je u JNA bilo kakve diskriminacije?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Kada sam ja napuštao JNA, moram biti iskren da nije bilo diskriminacije. Kada sam ja u pitanju, uživao sam stvarno i autoritet i povjerenje ljudi sa kojima sam radio. Međutim, mogu da kažem da je bilo diskriminacije prema Hrvatima koji su je u to vrijeme napuštali, a u vrijeme, znači, kad je počeo rat u Hrvatskoj. Oni su na izvjestan način pokušavali da dezertiraju, s jedne strane. Neki koji su uhvaćeni prije nego što su dezertirali, kako se to tada zvalo, dovođeni su na saslušanja u Centralnu kontraobavještajnu grupu. Sa njima su vođeni iscrpljujući razgovori s ciljem, odnosno prvo im se prijetilo da će ići u zatvor zbog dezertiranja, a krajnji cilj je bio da se oni pridobiju za saradnju sa Centralnom kontraobavještajnom grupom, odnosno da ostanu u kontaktu sa Jugoslovenskom narodnom armijom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Za sve vreme dok ste vi bili u JNA, vi ste bili više godina u JNA, da li je bilo kakve diskriminacije po nacionalnoj osnovi u JNA?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Istina je da sam ja stvarno duže vrijeme proveo u Jugoslovenskoj narodnoj armiji i ja sam ovde pozvan da govorim istinu i samo istinu i mogu da kažem da, znači izuzev te 1991. godine s kraja, znači druga polovina 1991. godine i početak 1992. godine, da nije bilo nikakve diskriminacije. Izuzev u pojedinim slučajevima prema pripadnicima albanske narodnosti u JNA, gdje su masovno vođene operativne obrade s ciljem da se vidi da li oni rade sa pozicija albanskog nacionalizma, odnosno separatizma. Često puta su to bile i pogrešne procjene.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Kad kažete da je bilo diskriminacije prema oficirima koji su dezertirali iz JNA, u čemu se sastojala diskriminacija ako je neko rešio da dezertira i napusti vojsku? Je li to bio potez koji čini taj koji odlučuje da dezertira ili ga je neko terao iz vojske?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: To je bio moralni potez svakog tog pojedinca, jer, ja moram ovde sada reći jednu istinu, naravno, pozvan sam da govorim istinu, ljudi su je napuštali i njima je stavljen epitet da dezertiraju iz Jugoslovenske narodne armije. Međutim, niko nikad nije postavio pitanje o povlačenju Jugoslovenske narodne armije iz Slovenije, gdje je nakon rata, onog kratkog rata u Sloveniji, Vlada Slovenije donijela odluku da se JNA iz Slovenije povuče za tri godine i to je stvorilo konfuziju u Beogradu, u samom Predsjedništvu koje je dugo zasijedalo da bi na kraju Borisav Jović, kao predsjedavajući, tražio od saveznog sekretara Veljka Kadrijevića da on da prijedlog. I on je rekao, izvadio iz džepa papir, za to imam dokaze, izvadio papir i rekao: "S obzirom da nas narod u Sloveniji neće, ja predlažem da se JNA iz Slovenije povuče za tri mjeseca". Ne vidim razloga zašto bi se sada nekom Hrvatu reklo da on dezertira, ako je prije toga napravljen daleko veći prekršaj i od strane Predsjedništva, kao vrhovne komande i od samog saveznog sekretara.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A taj veći prekršaj, to je povlačenje vojske iz Slovenije, je li tako?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dezertiranje hrvatskih oficira iz JNA nije bio u vezi sa Slovenijom, nego, pretpostavljam, u vezi sa Hrvatskom. Vi,

kao oficir bezbednosti, ste pratili stanje u Hrvatskoj 1990. i 1991. godine. Da li nešto znate o tome?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Sve znam u vezi toga, pa čak i više možda, no ne bih se rasplinjavao oko toga. Nije samo Slovenija u pitanju, u pitanju je i Republika Makedonija, gdje se na veoma nonšalantan način Jugoslovenska narodna armija povukla, znači nije imala interesa u Makedoniji. Nije to bila više Jugoslavija za koju smo položili, mi oficiri koji smo tada bili, položili zakletvu da ćemo se boriti, ako treba i život svoj dati, za Jugoslaviju, od Đevdelije do Triglava.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja vas pitam za Hrvatsku, gospodine Čandiću. Šta se događalo u Hrvatskoj 1990. i 1991. godine?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Pa vi to znate, kao i ja, šta se događalo 1990. i 1991. godine, "balvan revolucija" i sve ono što se dešavalo kada je riječ o pobuni Srba u Republici Hrvatskoj, odnosno samo učešće Jugoslovenske narodne armije koja je intenzivno pomagala, prije svega sa avijacijskim jedinicama, raketiranjem pojedinih položaja, znači ono što nije trebala, što nije bila uloga Jugoslovenske narodne armije, da riješava probleme unutar države, nego je to, nego je ona bila faktor odvratanja, odnosno od ugrožavanja iz vana.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa vi ste dosta govorili o toj ulozi. Izgleda da ste vi tamo u vojsci se bavili mnogim stvarima koji nisu bili vaša uloga?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Mi u vojsci smo se bavili onim pravim stvarima za koje smo bili i namjenjeni, ali, na žalost, oni drugi, među ostalima i vi, vi ste doveli do svega onoga što se desilo i u Hrvatskoj i u Bosni i Hercegovini.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Čandiću, ko je doveo do toga, to je opšte poznato, ali ja vas pitam za vaše svjedočenje ovde, ne pitam vas za ...

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Ja bih vas zamolio da mi postavite konkretno pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa držeći se onoga o čemu ste vi govorili, vi ste ovde rekli da ste 1989., 1990. i 1991. godine stvarali saradničku mrežu u svim sferama civilnog društva. Jeste li tako rekli?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Tačno sam tako rekao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da su vam glavni ciljevi bili organi vlasti, policije, mediji, privreda, škole i tako dalje. I to ste rekli. Je li tako?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: I to sam rekao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali iako su ciljani svi segmenti društva, osnovni cilj su bili organi vlasti i policija, je li tako?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I na pitanje koje ste dobili, je li to bilo u vezi sa etničkom pripadnošću, vi ste rekli da je to pravljeno bez obzira na etničku pripadnost i najšire moguće. Je li tako?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Rekao sam da se to sprovodilo u Republici Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, bez obzira na etničku pripadnost.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Upravo bez obzira na etničku pripadnost. I rekli ste da je od 1989. do 1991. godine težište stavljeno na civile, da nisu obavještavani ni Sekretarijati unutrašnjih poslova, ni služba bezbednosti, čak ste govorili o tome da ste pravili saradničke pozicije, vaše, znači, vojne bezbednosti unutar Službe državne bezbednosti i unutar policije.

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Tačno je i to sam rekao, da smo stvarali saradničke pozicije unutar Službe državne bezbednosti i policije Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine, a ne Srbije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa ja ne znam gde ste samo stvarali, ali očigledno ste radili nešto šta je bilo protivzakonito sve ovo vreme. A recite mi, molim vas, koliko je ljudi brojala ova vaša služba bezbednosti o kojoj govorite? Koliko je ljudi brojala ta služba bezbednosti?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Ja gdje sam radio, prvo da odgovorim na onaj dio da smo radili protivzakonito, ja sam to i u prošlom iskazu rekao da je to bilo, to što smo radili, da je bilo protivzakonito, ali je to bila naredba koju smo mi provodili. A mjesto gdje sam ja radio, Centralna kontraobavještajna grupa, brojala je 37 ljudi, Centralna kontraobavještajna grupa Ratnog vazduhoplovstva i protivvazdušne odbrane i plus još tri detašmana - Zagreb, Skoplje i Sarajevo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle u svim detašmanima i zajedno sa tom Centralnom obavještajnom grupom, koliko vas je radilo tamo? Trideset kažete?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: 37 sam rekao i dodajmo još 15, znači negdje oko 50 ukupno, kad je riječ o kontraobavještajnoj grupi, pored organa bezbjednosti koji su bili u jedinicama kao pomoćnici komandanata za bezbjednost.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ali ti organi bezbednosti koji su bili u jedinicama kao pomoćnici komandanata, kako ih vi kvalifikujete, oni se nisu bavili ovim instaliranjem u civilne strukture i tako dalje. To ste se vi bavili. Je li tako?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači vas je bilo ukupno 50?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa kako može vas ukupno 50 da se instalira u sve moguće civilne strukture u pola Jugoslavije?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Evo odgovora kako je to moguće. Ja sam objašnjavao samo segment Ratnog vazduhoplovstva i protivvazdušne odbrane i nas je bilo 50 pripadnika kontraobavještajne grupe. Međutim, u armijama, u Ratnoj mornarici, isto su bile kontraobavještajne grupe koje su, otprilike, brojale ovoliko ljudi koliko sam ja rekao da postoji i u Ratnom vazduhoplovstvu. Pa, prema tome, ako se to uzme da su bile četiri armije, prva, treća, peta, sedma, ukupno četiri armije i još mornarica, izračunajte sami koliko je to.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, eto, bilo bi negde 200 ljudi. Je li tako?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Više malo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Koliko, 250?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Pa recimo 300.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, hajde, 300 ljudi i vi, vas 300 organizujete mrežu u svim sferama, kažete, društvenog života, policiji, državnoj

upravi i službi bezbednosti, obrazovanju, uopšte organima vlasti, civilnim strukturama i tako dalje. Je li vi to tvrdite?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Tvrdim. Ja sam sam imao, rekao sam prošli puta, ja sam samo pripadnika Državne bezbjednosti imao osam, da ne govorim ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Koje ste vi vrbovali?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Koje sam ja vrbovao, a sad ne ulazim u one druge, o njima neću da pričam, ovaj, mada znam i za druge.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa dobro, recite mi onda, pošto ste sami konstatovali da je to šta ste radili bilo nezakonito, ali ste rekli da ste radili po naređenju, je li tako?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Tačno je tako.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pošto naređenje kad se daje oficirima, daje se i neko objašnjenje, šta je bio cilj te vaše aktivnosti? Je li ste vi to pripremali neki vojni udar ili šta, ako ste se tako instalirali po civilnim strukturama?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Osnovni cilj je bio, mi smo tako informisani, informisani smo da je na pomolu raspad Jugoslavije i da u raspadu Jugoslavije učestvuje rukovodstvo Srbije i Služba državne bezbjednosti Republike Srbije. I mi smo u interesu očuvanja Jugoslavije dobili to takvo naređenje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, je li to znači da ste vi radili protiv Službe državne bezbednosti Srbije i državnog rukovodstva Srbije sa tim naređenjem?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Ne, nismo radili protiv Službe državne bezbjednosti Srbije, niti protiv rukovodstva Srbije. To ste vi dobili takav izvještaj. Na osnovu toga, ja ću sada biti konkretan i precizan, dobili ste takav izvještaj na osnovu onoga kad je Rakočević govorio da u Beogradu postoji Srpska akademija nauka i umjetnosti koja je izradila dokument koji se zove "Memorandum" i da vi vučete konce u okviru toga. Jedan od operativaca je snimio taj razgovor i predao pripadniku Službe državne bezbjednosti i nakon toga došlo je do hapšenja pukovnika Rakočević Slobodana i njegovog suđenja, jer ste vi mislili da on priprema državni udar na vas, protiv vas, zajedno sa Vasiljevićem.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa dobro, objasnite mi, molim vas, pošto je to meni prilično kontradiktorno. S jedne strane postoje tvrdnje kako ja kontrolišem vojsku, s druge strane vi ovde izlažete o tome kako vojska nastoji, odnosno Služba vojne bezbednosti nastoji da kontroliše mene, a i jedno i drugo ne ide. Pa dajte, opredelite se šta je od toga tačno.

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Ja sam rekao šta je tačno. Tačno je da se Jugoslovenska narodna armija pokušala staviti u ulogu posljednjeg kohezi-onog faktora u očuvanju bivše Jugoslavije. Tačno je, tačno je to, ovo što sam rekao, da je i Služba državne bezbjednosti Srbije, jer ste vi rukovodili Službom državne bezbjednosti i policija Republike Srbije i rezervni sastav Srbije, sve je to do te mjere uvećano i brojčano i u materijalnom pogledu, da je moglo da parira i Jugoslovenskoj narodnoj armiji, samo što nisu imali raketne jedinice i avijaciju, a brojčano su bili i sa svom drugom tehnikom u istom položaju kao i Jugoslovenska narodna armija.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi očigledno to ne znate, ali neću da vas ispitujem o stvarima o kojima ne znate, već o stvarima o kojima ste govorili. Recite mi, molim vas ...

SUDIJA MEJ: Samo trenutak, samo trenutak. Vi kažete da on ne zna to o čemu govori. Gospodine Čandiću, čuli ste taj komentar. Da li želite da se osvrnete na to, da odgovorite?

SVEDOK ČANDIĆ: Ja svo vrijeme pokušavam da vam kažem ono što znam. Međutim, optuženi svo vrijeme pokušava da kaže da ja ne znam. Ja ono što ne znam, ja stvarno ne mogu da pričam o onom što ne znam. Ono što znam i u što sam siguran, znači Služba državne bezbjednosti Srbije je bila svo vrijeme u funkciji, znači, sprovođenja "Memoranduma" i stvaranja Velike Srbije, odnosno "krnje Jugoslavije", kako se to tada, ovaj, u žargonu u Srbiji govorilo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Čandiću. Hajmo da budemo precizni. Vi ste rekli u svom usmenom svedočenju da sam ja inicirao "Memorandum" Srpske akademije nauka, vukao konce i da je to bio koncept stvaranja Velike Srbije. Je li tako?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Nisam ja rekao da ste vi inicirali "Memorandum" Srpske akademije nauka i umjetnosti, nego da je to upravo, da su

akademici Srpske akademije nauka i umjetnosti, oni su to lansirali, a da ste vi bili inicijator da se taj projekat realizuje u djelo. To sam rekao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ja sam shvatio da ste rekli da sam ja bio pokretač "Memoranduma" i onda tog projekta. Je li tako?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Nisam tako rekao, ali sam rekao da ste bili pokretač da se to sprovede u djelo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro, dobro. A da li znate kad je taj "Memorandum" donet?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Znam, naravno, da je donet 1986. godine, kako ne bih znao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Donet je 1984. godine, gospodine Čandiću.

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: 1986. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. A recite mi ...

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Jesam li u pravu, 1986. godine?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne, ne, naravno da niste. Ali ...

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: U pravu sam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa dobro, to je faktičko pitanje, ne morate da ga ponavljate. Recite mi, gospodine Čandiću, a gde ste vi to pročitali, u tom "Memorandumu", uopšte pominjanje Velike Srbije, razbijanje Jugoslavije, bilo kakve aspiracije protiv nekih drugih naroda u Jugoslaviji ili bilo šta što vas u to upućuje, u to šta tvrdite? Gde to piše u "Memorandumu"?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Ja sam pročitao "Memorandum" i u "Memorandumu", tačno je, ne piše stvaranje Velike Srbije. Međutim, "Memorandum" ima nekakva svoja poglavlja. U prvom poglavlju "Memoranduma" govori se o krizi u bivšoj Jugoslaviji, a koja je bila evidentna. U drugom poglavlju se govori o položaju i statusu Srba kao najbrojnijeg naroda u Jugoslaviji, jer su, kao najbrojniji narod koji je činio negdje oko polovine stanovništva ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da ne gubimo vreme da opisujete šta piše, pošto kažete da ste čitali ...

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Jasno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pitao sam vas gde vam je ta Velika Srbija u "Memorandumu", gde su vam uopšte te ideje koje su plasirane na užtrb bilo kog naroda koji živi u Jugoslaviji. Možete li da mi citirate i jedan jedini stav bez opisivanja šta piše u "Memorandumu"?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: 1986. godina je davno bila i ja stvarno nisam u prilici da citiram i jedan stav, ali ono što je pisalo u "Memorandumu", kad je riječ o srpskom narodu i njegovoj ugroženosti i kako to treba prevazići, to se sam po sebi izvlači zaključak, ovaj, koji je krajnji cilj.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je li to bilo objašnjenje koje ste vi u vojsci imali, šta je krajnji cilj tog "Memoranduma"?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa onda nije ni čudo što ste se bavili ovim emitovanjem kasete vojne službe po televiziji, onako kako vi opisujete.

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Te kasete o kojima sam ja govorio, o zločinima i tako dalje, a koje je donosio konkretno Katančić Ivica, nisu bile date "Operi", znači Odjeljenju za propagandni rat u okviru one operacije, nego su davate Službi državne bezbjednosti, znači od strane ljudi iz kontraobavještajne grupe koji su bili naslonjeni, odnosno bili vrbovani od Službe državne bezbjednosti Srbije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Čandiću, da li se bar toga sećate, da su te kasete o uvozu oružja u Hrvatsku, o Špegelju i tako dalje, emitovane na televiziji, šokirale sve nas kao materijal koji je snimila vojna služba i emitovala vojna služba, odnosno emitovane su po odluci vojnih vlasti, da se upozna javnost? Je li tako bilo ili ne?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Vrlo dobro se sjećam kasete, odnosno materijala koji je prikazan na televiziji krajem 1990. odnosno početkom 1991. godine, kada je riječ o Martinu Špegelju, uvozu naoružanja i tako dalje, odnosno o ulozi Franje Tuđmana, predsjednika Republike Hrvatske u svemu tome, Gojka Šuška i drugih aktera. To je tačno da je to emitovala Služba vojne bezbjednosti odnosno vrh, armijski vrh, ali se ništa nije preduzelo od strane vrhovne komande, Predsjedništva, da se to, tako nešto, ovaj, krivično

sankcioniše. A ko je to spriječio, znači, nije mogla spriječiti JNA, nego je mogla spriječiti samo Vrhovna komanda.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se sećate, gospodine Čandiću, da smo svi kritikovali vojsku tada što se bavi emitovanjem slika o kršenju zakona, umesto da čuva granicu tamo gde je nadležna i zapleni, uhapsi i tako dalje, krijumčare oružja?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: To je tako trebalo da bude i ja znam da je, nakon puštanja te kasete, zavladao strah i u samom vrhu vlasti Republike Hrvatske i da je sam predsjednik Tuđman tu noć bio u groznici, ali mu je laknulo kada je dobio odgovor iz Beograda da se ništa neće preduzimati. To je vjerovatno nekom bilo u cilju da tako bude.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To znači vojska nije htela da preduzme ono šta je bila ustavno obavezna da preduzme, nego je samo očekivala da javnost reaguje na očigledna kršenja zakona, na vrlo gruba kršenja zakona. Je li tako hoćete da kažete, jeste imali neko objašnjenje, vi u bezbednosti, zašto vojska ne reaguje na ono šta joj je ustavna dužnost?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Pa vojska bi reagovala da je dobila naredbu od vrhovne komande. Očito da vrhovna komanda, odnosno Predsjedništvo nije željelo, niti htjelo tako nešto. Da je to željelo i htjelo, to bi vojska i uradila.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Čandiću, da se vratimo na početak vašeg svedočenja, jer veoma je kontradiktorno. Vi govorite o tome da ste kontrolisali šta se radi u Srbiji, a s druge strane o tome kako rukovodstvo Srbije i ja lično kontrolišemo vojsku. Pa mi objasnite, molim vas, da li ste vi ikad, osim ovoga šta sad govorite i pričate, ikad čuli da je ikad i jedan oficir JNA ili da je od bilo kog oficira JNA traženo da meni potpisuje lojalnost? Je li to šta ste čuli možda bilo provokacija u vašoj službi ili vi stvarno verujete u takvu izmišljotinu?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Prvo ja bih vas zamolio da ne iskrivljavate moje riječi. Ja nisam ni jednog trenutka, evo, ponovo ponavljam, rekao da smo mi kontrolirali šta se to dešava u Srbiji, nego sam rekao da smo bili kritikovani da jedino iz Beograda nemamo ništa šta se dešava, znači da nismo kontrolisali. Kada je riječ o tom potpisivanju lojalnosti, naravno i u samom Saveznom sekretarijatu za narodnu odbranu, kao i u svim drugim jedinicama, organi bezbjednosti su imali svoje saradnike. Podatak do kojeg je došao

general Aleksandar Vasiljević, da pojedini generali potpisuju vama lojalnost, je sigurno podatak koji je dobijen od provjerenih saradnika koji su dali takvu informaciju, možda ne od jednog, možda od više njih koji vam to nisu htjeli potpisati. I ja sam govorio o tome, a ja lično nisam bio ni u prilici, ovaj, niti sam bio tog ranga da ja budem konkretno prisutan kad vama neko potpisuje lojalnost ili ne potpisuje ili ne znam ni ja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Čandiću, da li se vi sećate da smo mi, budući da smo podržavali Jugoslaviju, da Srbija, njeno političko rukovodstvo i svi građani, da smo smatrali Jugoslovensku narodnu armiju legitimnim oružanim snagama Jugoslavije, je li vam to poznato?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Pa naravno da mi je poznato.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Prema tome, što bismo mi iz legitimnih oružanih snaga Jugoslavije koje priznajemo i poštujemo izvlačili neke pojedince da potpisuju lojalnost? Da li znate da je to upravo suprotno ...

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, on ne može da odgovori na pitanje zašto ste vi nešto možda uradili, šta su eventualno bili vaši motivi. On jedino može da kaže koja su njegova lična saznanja i opservacije. Postavite drugačije pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Mej (May), ja želim da vam skrenem pažnju na jednu pojavu, a to je da se raznim svedocima ubacuje u izjave po jedno parče nekog mozaika upravo suprotno onome šta se stvarno dešavalo. Prošli svedok vam je ovde tvrdio ...

SUDIJA MEJ: Da, da, to su vaši argumenti. Ako vi kažete da je ovaj svedok nešto izmislio ili da mu je neko rekao da nešto izmisli, onda iznesite to pred svedoka, pa će onda on da odgovori na to, ali ne možete da ga pitate o tome šta se vama motalo po glavi u to vreme. On ne može da odgovori na to. Gospodine Čandiću, optuženi kaže da ste vi uklopili određene delove svog svedočenja u mozaik, odnosno, drugim rečima, on sugerise da vam je neko rekao šta treba da kažete, konkretno govorim o potpisivanju lojalnosti. Dakle, da li vam je bilo ko tako nešto sugerisao?

SVEDOK ČANDIĆ: Časni Sude, ja sam prije nego što sam i jednu riječ progovorio u vezi svoga iskaza pročitao naglas zakletvu da ću govoriti istinu i

samo istinu. Nema tog na svijetu da se rodi da meni može nešto da stavi, da kaže "e reci to i to", ako ja to ne znam. Znači nema čovjeka na kugli zemaljskoj.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Čandiću, onda da vas držim za reč. Vi, dakle, znate, pošto kažete da ništa nećete reći što ne znate, vi znate da su neki generali meni potpisivali lojalnost. Vi to znate?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Ja sam rekao da nas je general Aleksandar Vasiljević informisao da su neki generali vama potpisali lojalnost, među kojima je bio, rekao je doslovce i jedan od vaših generala, hoće reći vazduhoplovaca, general Stevanović, odnosno general zvani "Mika Šprajc", komandant Prvog korpusa.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vam je onda objasnio, kad vas je već to informisao, kako izgleda ta izjava o lojalnosti, kako glasi i tako dalje? Da li imate bilo kakvo saznanje o tome, molim vas?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Nije nam objašnjavao o tim detaljima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Recite mi, gospodine Čandiću, pošto ste vi profesionalni oficir bezbednosti, da li ste vi mogli da poverujete u takvu jednu besmislicu da predsednik jedne republike u sastavu Jugoslavije daje generalima da mu potpisuju izjave lojalnosti, generalima Jugoslovenske narodne armije, a prema kojima zaista nema nikakve nadležnosti, daje da mu potpisuju izjave o lojalnosti? Je li se to vama činilo verovatno ili ne?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Generala Aleksandra Vasiljevića sam poznavao duži vremenski rok, znači negdje oko 10 godina i to što je on rekao, ja sam besprekorno prihvatio i shvatio da je to, ne 90 posto, nego da je to 100 posto tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Zna li da je bilo opšte poznato da je upravo bilo suprotno, da se tražilo u Hrvatskoj od generala da napuste JNA i da potpišu tamo lojalnost, da je Izetbegović tražio od svojih da napuste JNA i da tamo svoju lojalnost potpišu? Mi nismo tražili niko da napušta JNA, mi smo podržavali JNA. Da li su vam poznate ove pojave u Hrvatskoj i u Bosni i Hercegovini?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Kada je riječ o Hrvatskoj, poznate su mi te stvari, ali to su bili javni pozivi oficirima kada je već počeo rat u Republici Hrvatskoj, javni pozivi da se vrate, odnosno da napuste Jugoslovensku na-

rodnu armiju i da se priključe odbrambenim snagama Republike Hrvatske. Kada je riječ o Republici Bosni i Hercegovini, predsjednik Izetbegović, on nije tražio da mu se potpisuje lojalnost. Predsjednik Izetbegović je čak u jednom momentu, prije nego što je počeo rat u Bosni i Hercegovini, davao prijedlog da Jugoslovenska narodna armija ostane kao oružana sila, takva kakva jeste, u Bosni i Hercegovini, kao odbrambena snaga Bosne i Hercegovine, bez ikakvih promjena, onakva kakva je tog trenutka. Međutim, to se u Beogradu nije prihvatilo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To opet nije tačno, ali dobro. Recite mi kada je Izetbegović to pozvao? vi ste prošlog dana ovde, kad ste svedočili, govorili da je Izetbegović pozvao Muslimane i Hrvate iz Bosne i Hercegovine koji su bili u Jugoslovenskoj narodnoj armiji da napuste JNA, a one koji su pozivani na mobilizaciju, na vojne vežbe, da se ne odazivaju na vojne pozive. Tako ste rekli. Je li tako, gospodine Čandiću?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Ja evo, po treći put moram da intervenišem, nemojte iskrivljavati moje riječi. Ja nisam ni jednom prilikom rekao da je Izetbegović pozivao pripadnike Jugoslovenske narodne armije da napuste Jugoslovensku narodnu armiju, ja sam govorio da predsjednik Izetbegović poziva rezervni sastav, rezervni sastav da se ne odaziva na mobilizaciju. To je bio javni poziv i to upućen Bošnjacima i Hrvatima, a ne oficirima i pripadnicima Jugoslovenske narodne armije, odnosno aktivnog sastava.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ja sam zapisao, gospodine Čandiću, pa zato ne želim ništa da vam iskrivim, samo zapisao sam i to imate u transkriptu: Izetbegović je pozvao da se ne odazivaju Bošnjaci i Hrvati, takav ste izraz upotrebili, a oni koji su se odazvali, da se vrate kući. Tako ste rekli. Je li tako?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Ja sam jedan dio toga što ste vi rekli rekao.

SUDIJA MEJ: Nema smisla da se u vezi sa ovim sporimo. Možemo da pogledamo transkript kad za to dođe vreme. Krenimo dalje, molim vas.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja želim u vezi sa ovim da postavim pitanje: da li ste vi rekli da se ne odazivaju, a da oni koji su se odazvali da se vrate kući? Jeste tako rekli?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Rekao sam za one koji su pozivani u rezervni sastav da im se da ratni raspored, znači za te sam govorio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I da oni koji su se odazvali treba da se vrate kući. Je li tako?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: I to sam rekao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Znači ne moramo da kontrolišemo transkript, to sam rekao.

SUDIJA MEJ: Da, sad sam našao. Svedok je rekao da su oni mobilisani kao rezervisti i da su primili i dobili oružje, budući da je Izetbegović apelovano na Muslimane i Hrvate da ne odgovore, odnosno da se ne odazovu. Idemo dalje, molim vas.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Da i dalje ima onih koji su se odazvali, da se vrate kući.

SUDIJA MEJ: Da, da. Idemo dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste rekli, gospodine Čandiću, da ste i to pretpostavljam možete da nađete u onome šta ste govorili ovde na toj stolici gde sedite, da ste vi o svemu pisali, o naoružavanju sve tri grupacije i o naoružavanju, o Bosni i Hercegovini sad govorim, i naoružavanju SDS i SDA i HDZ. Jeste tako rekli?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Jesam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A pošto ste nešto pomenuli, u najkraćem, naoružavanje Srba, recite mi šta ste to pisali o naoružavanju SDA i HDZ i šta ste znali o naoružavanju SDA i HDZ?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Pa ja ću biti kratak na ovom pitanju. Kad je riječ o naoružavanju SDA, ono o čemu sam ja pisao svodilo se na stvarno minorne cifre o prošvercovanim djelovima, znači od strane pojedinaca koji su iz Republike Hrvatske i Slovenije uspjeli da uvezu u Bosnu i Hercegovinu, u gepeku od luksuznog automobila, nešto pušaka. Znači o tom dijelu sam izvještavao ko je to uradio i kada.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro kada tako govorite, ali dobro, na to ćemo doći. Molim vas, vi ste radili u Odelenju za unutrašnje neprijatelje koje je istraživalo sve one koji su predstavljali pretnju ustavnom poretku Jugoslavije. Je li tako?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li su te pretnje koje su bile uperene protiv jugoslovenske države bile plod mašte obavještajne službe JNA ili su zaista postojale?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Kada je riječ o tim pretnjama, sve do, opet ja moram razdvojiti neke periode, pretnje koje su bile uperene, koje su bile protiv, za rušenja ustavnog poretka bivše Jugoslavije, to su bile stvarne pretnje i na njima se ozbiljno radilo. U ovom kasnijem periodu je to bilo pravno neregulisano, nije se znalo da li je to prijetnja ili je to stvar nekoga, odnosno neke grupacije, etničke grupe, da se pripremi da ne doživi debakl kao što je, na žalost i doživila.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, pretpostavljam da vam je, kao jednom od, rekao bih, visoko rangiranih oficira bezbednosti, moralo biti poznato da je od 1981. do 1987. godine i pre nego što su se svi ovi događaji počeli da se dešavaju, znači do 1987. godine, u JNA otkriveno 260 ilegalnih grupa, a od tada pa do 1991. godine, još 140 takvih grupa, a koje su imale za cilj najpre razbijanje Jugoslavije i JNA kao kohezionog faktora. Je li to tačno ili nije?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Poznato mi je i ne znam tačno da li ih je bilo 260, ali je sigurno bila velika cifra takvih grupa i do 1987. godine, a i, naravno, kao što ste rekli, od 1987. godine, ali u tačnu cifru se stvarno ne bih mogao da upuštam, bilo ih je stvarno puno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne znate nikakve detalje o tome?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Pa uglavnom su to bile grupe koje su djelovale sa pozicija albanskog nacionalizma i separatizma i par, jedna ili dvije grupacije sa pozicija hrvatskog nacionalizma. Nije bila ni jedna grupa koja je otkrivena, a koja je djelovala sa pozicija velikosrpskog nacionalizma.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nije bila otkrivena ni jedna grupa koja je delovala sa pozicija muslimanskog nacionalizma?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: I to je tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li su te grupe o kojima govorite, znači sa tih pozicija, bile opredeljene za vršenje terorističkih akcija na području SFRJ u JNA?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Neke od grupa koje su otkrivene, primjera radi, u operativnoj akciji "Zlata 1" i "Zlata 2", koja je bila vođena na saveznom nivou, radi se o grupacijama albanskih nacionalista i separatista, znači gdje su bili u sprezi pripadnici JNA i civili Albanci. Bila je namjera, odnosno njihovi planovi su bili da vrše terorističke akcije, kako u JNA, tako i, naravno, u civilnim strukturama.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Pošto ste bili odgovorni za područje Kosova i za 19 opština na severoistoku Bosne, koji su to elementi na Kosovu predstavljali pretnju ustavnom poretku Jugoslavije?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Pa osnovni elementi koji su pretili ustavnom poretku Jugoslavije jeste pokušaj otcjepljenja Kosova i pripajanja Kosova Albaniji (Albania). To je glavni elemenat i segmenat pretnje rušenju ustavnog poretka Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li vam je iz tog vremena poznata ilegalna albanska separatistička organizacija koja se zvala "Pokret za albansku socijalističku republiku u SFRJ" (Levizja per Republikën Socialiste Shqiptare në SFRJ)?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: I te kako mi je poznato, skraćeno "PASRJ" i čitao sam i platformu i sva dokumenta koja su oni izradili. Čak sam i učestvovalao u nekim operativnim akcijama na razjašnjavanju tih slučajeva.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vam je poznato da su iz tog vremena osam članova tog njihovog centralnog komiteta delovali iz inostranstva?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Ne znam koliko ih je bilo iz inostranstva, ja sam više bio baziran na one pripadnike koji su djelovali u Jugoslovenskoj narodnoj armiji i poznato mi je da ih je bilo poprilično iz Zagreba, Sarajeva, Ljubljane, tako da mogu samo govoriti o tim djelovima. A u okviru operativne akcije, vezano za taj dio, učestvovala su i službe državne bezbjednosti u Srbije i Bosne i Hercegovine i Hrvatske i Slovenije, tako da podatke o civilima, odnosno onima koji su djelovali iz inostranstva stvarno ne znam, stvarno mi nisu poznati.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro, da li vam je uopšte poznato nešto o vojnom komitetu, da upotrebim skraćenicu koju ste vi upotrebili, PASRJ, tog Pokreta za albansku socijalističku republiku? Da li vam je poznato nešto o vojnom komitetu?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Bilo je riječi i o tome, ali ne vojni komitet, nego u smislu vojnog organizovanja, ovaj, da bi se ostvarili ciljevi za tu albansku socijalističku republiku u Jugoslaviji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li ste ustanovili unutar službe koji su oficiri JNA bili ilegalno uključeni u taj vojni komitet?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Pa naravno da smo ustanovili, jer smo ih i procesuirali i oni su suđeni.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je tačno da je upravo ova grupa još 1984. godine planirala likvidacije radnika Ministarstva unutrašnjih poslova na Kosovu i Metohiji, podmetanjem eksploziva u Đakovici (Gjakove) i u Termoelektrani "Obilić"? Da li se sećate tih informacija?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: To mi nije poznato, ali stvarno odlazimo u neakve ... Ako imate pitanja vezano za moj iskaz, postavite pitanje, ovaj, nemojte da provjeravate moje znanje. Ja stvarno puno znam, ali neću da pričam o onim stvarima koje se ne tiču ovog dijela.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sve se tiče ovog dela, gospodine Čandiću. Da li su vam poznata imena Naim Maljoku (Naim Maloku) i Azdemi Rahim (Azdemi Rahim)?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Poznata su mi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta su oni bili?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Naim Maljoku je bio kapetan, mislim, u Lukavici, a ne znam gdje je bio ovaj drugi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Rahim Azdemi je bio taj drugi. Jesu oni bili, jesu oni bili članovi ove terorističke grupe?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Oni su bili članovi ovoga pokreta za albansku PASRJ, odnosno PASRJ ili u jednom se dijelu kaže da su to "MLK" (Markсистet dhe Llenjinistet ne Kosove), marksisti i lenjinisti Kosova.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ali bez obzira što su ovi albanski teroristi bili jedinstveni o pitanju etnički čiste albanske države, da li je vama tada bilo poznato i da li znate i danas da su međusobno bili upravo suprotstavljeni, na te predstavnike, s jedne strane ove fašističko-balističke tradicije koje potiču iz Drugog svetskog rata i veza sa nemačkim okupatorima, Italijanima i predstavnike ove marksističko-lenjinističke frakcije koji vuku iz Albanije Envera Hodže (Enver Hoxha)? Da li ste znali to? Da li ste imali u vidu analizu tih aspekata delovanja ove njihove separatističke organizacije?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Radeći na pojedinim obradama, ovaj, naravno, vodili smo računa o svim segmentima i nismo propuštali ni jedan detalj koji bi koristio za istrage, da bi se što autentičnije, odnosno što preciznije utvrdila konkretna odgovornost, odnosno povezanost, odnosno odakle polazi nekakva djelatnost, da bi se ona sankcionisala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li ste ikad čuli za masovna iseljavanja Srba sa Kosova i Metohije pod pritiskom upravo ovih separatističkih organizacija na Kosovu i Metohiji u svim tim godinama kad ste radili i bili zaduženi za Kosovo?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Za ono vrijeme dok sam ja radio na Kosovu, meni je poznato bilo za iseljavanje, za pokušaj iseljavanja, znači direktiva koja je dobivena iz Beograda da se iseljavaju Srbi sa Kosova, kako bi se prikazalo da se na njih vrši teror. To nije tačno, ja sam dole hodao, ja sam dole imao saradnike i Srbe i Albance i znam tačno šta se dešavalo. Ovaj, bio je pokušaj da se dovedu Rumuni, posle događaja u Rumuniji (Romania) nakon ubistva Čaušeskua (Nicolae Ceausescu), da se Rumuni dovedu na Kosovo i da se Kosovo naseli Rumunima, da bi se promjenila demografska slika, odnosno da bi se promjenio procentualni sastav Srba i Albanaca na Kosovu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hajte, molim vas, gospodine Čandiću. Koliko je Rumuna došlo na Kosovo?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Nisam rekao da je došao i jedan, ali kažem da je bio pokušaj i da su im nuđene kuće da im se prave.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Čandiću, koliko ja znam, Rumuna je bilo samo preko Dunava u istočnoj Srbiji, na granici sa Rumunijom. Uglavnom su trgovali neki nešto, bili su izbeglice. Na Kosovu nije bilo Rumuna, gospodine Čandiću, da li to znate?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Ja nisam ni rekao da ih je bilo. Ja sam samo rekao o pokušaju da se oni dovedu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro. Ko je imao taj pokušaj da se dovedu Rumuni?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Rukovodstvo Srbije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To znači ja sam pokušao da dovedem Rumune na Kosovo?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: To ste vi rekli.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja sam bio na čelu Srbije tada. Sve sam čuo, samo ne i da sam dovodio Rumune na Kosovo. Verovatno i to spada u sve ovo. Recite mi, molim vas, da li je u vaš deo posla spadalo i vršenje raznih analiza stanja, predviđanja budućih akcija ovih neprijateljskih elemenata i predlaganje mera za njihovo suzbijanje?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Pa sastavni dio, svakodnevni dio posla organa bezbjednosti Jugoslovenske narodne armije jeste bilo vršenje stalnih kontraobavještajnih procjena. Naravno, u okviru tih procjena bili su obuhvaćeni svi elementi koji treba da uđu, da se nađu u svakoj kontraobavještajnoj procjeni koja je svakodnevno dopunjavana, tako da ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, onda vam je moralo biti poznato nešto o pritiscima na iseljavanje Srba. Od koga ste, sad ste, na primer, tvrdili kako je došla direktiva iz Beograda da se Srbi iseljavaju. Kad je došla ta direktiva da se Srbi iseljavaju?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Pa došla je u vrijeme tamo onih događaja oko Azema Vlasija (Azem Vllasi) i njegovog hapšenja i vašeg nastupa prije samog hapšenja Azema Vlasija u onom rudniku, tamo gdje je bio sa rudarima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A to, znači, došao je nalog, to je, znači, negde 1989. ili 1990. godine, da se Srbi iseljavaju. Pa znate da se tada upravo formirao stav i u javnom mnjenju i u propagandi i u svemu, da se Srbi ne iseljavaju, nego da se vraćaju, oni koji su se iselili pod pritiskom da se vraćaju u svoja sela na, kako se govorilo, "svoja ognjišta" i tako dalje? Da li se toga sećate, gospodine Čandiću?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Da li se vi sećate imena Mitar Balević?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kako da ne. Sećam se Mitra Balevića iz Kosova Polja (Fushe Kosove).

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Tačno tako. Upravo njegova snaha Ljilja Balević mi je govorila o tim stvarima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja ne znam šta vam je govorila njegova snaha, ali dobro. Kad govorite o 1989. ili 1990. godini, da li znate koliko se Srba pod pritiskom iselilo od 1980. do 1989. godine, do tada kad vi kažete da im je rečeno da se iseljavaju?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Pa nije se iselio niko.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Niko se nije iseljavao? Vrlo dobro. A vi ste sve vreme ... Kojih ste vi to godina bili zaduženi za Kosovo?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: 1989., 1990. i 1991. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A do 1989. niste bili zaduženi za Kosovo?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I ništa niste znali do tada o iseljavanju Srba sa Kosova?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Pa nisam se upuštao u tu problematiku. Imao sam svoju jedinicu u kojoj sam radio i vodio sam računa o svojim jedinicama.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, pošto ste radili u svojim jedinicama, da li je ikad do vas došao bilo kakav podatak o tome da je rukovodstvo JNA na bilo kakav način bilo pobornik nekog srpskog nacionalizma?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Pa ja kažem da sam bio organ bezbjednosti u jedinicama Jugoslovenske narodne armije do 1988. godine. Do te godine stvarno ja ne vjerujem da je bilo ko drugi mogao da osjeti bilo kakvu uticaj neke od republika ili od bilo koga drugog sa strane na pripadnike Jugoslovenske narodne armije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste tačno rekli da republike nisu imale apsolutno nikakve nadležnosti niti mogućnosti da komanduju Jugoslovenskom narodnom armijom. Je li tako?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Tačno tako. Ja ne znam da li sam rekao da republike nemaju tu nadležnost, ali je tačno da republike nemaju nadležnost da komanduju Jugoslovenskom narodnom armijom, jer je to savezna institucija koja isključivo počiva na vrhovnoj komandi, odnosno Predsjedništvu Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Koje je bilo kolektivni vrhovni komandant. Je li tako?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Upravo tako.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je opšti stav vaše službe bio, a koji je, koliko ja znam i saopštavan na vašim redovnim brifinzima, redovnim sastancima, da JNA treba da sačuva Jugoslaviju?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: To je bio vrlo često korišten termin, taj termin da je JNA ostala jedini kohezioni faktor, ponavljam još jednom, kohezioni faktor u očuvanju Jugoslavije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li ste i vi bili takvog mišljenja?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Jesam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, pošto kažete, izneli ste jedan slučaj da nije bilo informacija iz Beograda na nekom sastanku. Pitam vas uopšte, dakle, da li je vaša služba prikupljala informacije u rukovodstvu Republike Srbije?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Ja ne znam da li je, služba je jedan sistem, kao što sam, kao što je na onoj šemi bilo prikazano. Moj dio, znači Centralna kontraobavještajna grupa nije se bavila tim stvarima. Zato su i upućene kritike, upravo iz tog razloga, zato što nije učinjeno ništa na tom dijelu da se u Beogradu, to jest Srbiji, da se vidi šta se to dešava.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Pošto ste rekli da ste bili na sastanku na kome je general Vasiljević objasnio kako neki generali, čak ste vi rekli da sam tražio od mnogih generala, ne samo od nekih generala, da potpišu lojalnost, to kažete na strani 4 vaše izjave u četvrtom pasusu, recite mi imena lica koja su bila prisutna na tom sastanku, osim vas i Vasiljevića?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Pa bili su pripadnici Centralne kontraobavještajne grupe: bio je potpukovnik Radaković, pukovnik Ćuk Tomislav, pot-

pukovnik Džigurski, major Karan Ljuban, Katančić Ivica, Gligorijević Dragan, Nešić Branislav, Lisica Darwin i sad da ne nabrajam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, vi kažete da je i ne samo da sam ja tražio lojalnost, nego da je i veliki broj generala to tako i uradio. Je li tako?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Da je jedan dio generala to uradio. Nisam rekao veliki broj, nisam znao koliki broj, nije nam ni rečeno koliki je to broj, rečeno je da je jedan od vaših generala, kao što sam rekao, upravo to uradio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jedan od mojih generala?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Rekao sam "vaših", on je mislio vazduhoplovaca.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A, vaših vazduhoplovaca.

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Da, da, iz vaše strukture, vaše strukture, vaših redova, iz vašeg vida oružanih snaga.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, vi verujete, pošto ste pomenuli generala Stevanovića, je li tako?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta je on bio tada, komandant?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Komandant Prvog vazduhoplovnog korpusa sa sjedištem na Banjici, komanda je bila na Banjici, znači u Beogradu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. I vi tvrdite da je general Stevanović potpisao meni izjavu lojalnosti. Je li tako?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Da, to tvrdim, to se kasnije i pokazalo da je to tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Čime se pokazalo da je tačno?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Pa pokazalo se tačnim, jer su bili konstantni zahtjevi iz Istočne Slavonije za dejstvovanje avijacije na područje Istočne Slavonije, na Vukovar i sva druga mjesta gdje su bile razmještene hrvatske snage. Pošto nisu dobivane takve, odnosno pošto su takvi zahtjevi bili sprečavani od komandanta Ratnog vazduhoplovstva, u to vrijeme Zvonka Jurjevi-

ća, generala, komandant Prvog vazduhoplovnog korpusa Stevanović, sa komandantima eskadrila, na jednom sastanku u komandi Ratnog vazduhoplovstva je demonstrativno ustao i rekao: "Moji komandanti koji su sa mnom neka stanu i neka idu". I svi njegovi komandanti, komandanti eskadrila su ustali, izašli i napustili taj sastanak koji je predvodio komandant Ratnog vazduhoplovstva i protivvazdušne odbrane.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, recite vi meni šta se to mene tiče i šta se tiče Republike Srbije vaši odnosi u Ratnom vazduhoplovstvu i, uopšte, u JNA?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Ja neću uopće da o tome raspravljam šta se to vas tiče. Vi ste mene to pitali, ja sam vama to odgovorio.

SUDIJA MEJ: Ako želite da se vaš odgovor uzme u obzir, onda morate da nam kažete na koji način to utiče na stav. Naime, vama je postavljeno pitanje kako se ispostavilo tačnim da je general Stevanović potpisao lojalnost. Zasada iz vašeg odgovora to nije jasno, gospodine Čandiću. Možda biste ipak mogli to da pojasnite.

SVEDOK ČANDIĆ: Evo, ja ću pokušati još jedanput to da objasnim. Komandant vazduhoplovnog korpusa, Prvog vazduhoplovnog korpusa u Beogradu, general Stevanović, ovaj, je stvarno non-stop insistirao da avijacija, avijacijske jedinice bombarduju položaje hrvatskih snaga i gradove u Istočnoj Slavoniji, odnosno u zoni odgovornosti Prvog vazduhoplovnog korpusa. Pošto mu to nije dozvoljavano od strane komandanta Ratnog vazduhoplovstva, na jednom od sastanaka, nakon tih stalnih zahtjeva, bio je prisutan i general Stevanović i komandanti eskadrila koje su trebale da dejstvuju na prostoru Republike Hrvatske i nakon objašnjenja da se ne može tako JNA ponašati, da dejstvuje na toranj na nekoj crkvi i da je avijacija namjenjena sasvim za druge stvari, general Stevanović je demonstrativno ustao i naredio svojim komandantima, iako je stariji komandant Ratnog vazduhoplovstva, on je šef ...

SUDIJA MEJ: To ste nam sve ispričali, gospodine Čandiću. Ono šta ja želim da razumem je kako se pokazalo, iz čega je vidljivo da je on potpisao zakletvu na lojalnost?

SVEDOK ČANDIĆ: Pa iz onog ranijeg mog iskaza, o zahtjevima u operativnoj akciji "Proboj 2", da se naoružavaju Srbi. Major Karan Ljuban je, paralelno sa svojim izvještajima koje je dostavljao redovnim putem Odjelenju bezbjednosti, pisao i šeme i skice koje je dostavljao pilotima na Batajnici, na koje ciljeve oni trebaju da djeluju, a to nije obavještavao pukovnika Rakočević Slobodana, a što je bio uobičajen, uhodani put.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa čekajte ...

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, sada je vreme za pauzu, pa će, zasada, da ostane na tome. Gospodine Čandiću, napravićemo pauzu od 20 minuta. Molim da se nakon toga vratite u sudnicu. Gospodine Miloševiću, imaćete vremena do 13.00 da završite sa svojim unakrsnim ispitivanjem.

(pauza)

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Tapušковиću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja sam razumeo da je ...

SUDIJA MEJ: Samo trenutak.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ: Časne sudije, od vašeg službenika sam pre nekoliko sekundi informisan da će se nakon ispitivanja ovog svedoka raspravljati o pitanjima vezanim za zdravlje gospodina Miloševića. Ali, kao prijatelj suda, smatram da je naša dužnost da vam skrenemo pažnju na činjenicu da, iako ja nisam ni kardiolog ni psihijatar, niti sam uopšte lekar, ipak sam opazio već na početku ispitivanja da gospodin Slobodan Milošević ...

SUDIJA MEJ: Gospodine Tapušковиću, gospodine Tapušковиću, mi smo sada na pola ispitivanja svedoka. Postoji nešto o čemu želimo da porazgovaramo sa gospodinom Miloševićem. To ćemo da uradimo kasnije, kada na to dođe red i vi ćete da budete u prilici da tada date svoje komentare.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ: Časni sudija Mej, ja sam dužan da vam skrenem pažnju na to da tri dana lekar kod njega nije bio. Obavestio me je o tome Zdenko ...

SUDIJA MEJ: Ne sada, ne sada. To možete kasnije da kažete. Dozvolite da sada završimo sa ispitivanjem. Gospodine Miloševiću, molim vas da nastavite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Čandiću, koliko ja ...

SUDIJA MEJ: Imamo problem sa transkriptom, samo trenutak.

(Pretrsko veće se savetuje)

SUDIJA MEJ: Napravićemo pauzu od tri minuta dok se transkript ne sredi.

(pauza)

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, gospodine Čandiću, zasnovano na činjenici da se komandant Prvog korpusa, kao što vi kažete, posvađao sa komandantom vazdušnih snaga na tom sastanku i izašao napolje, vi izvodite zaključak da je to dokaz da je on time iskazao lojalnost prema meni, da mi je potpisao lojalnost, je li tako? Da li je to dokaz za vas?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Ja to nisam rekao. Ja nisam rekao da je to dokaz. Dokaz je da je Aleksandar Vasiljević rekao da je potpisao zakletvu o lojalnosti. Ovo samo dokazuje da se on odvojio od komandne linije koja je bila propisana za Jugoslovensku narodnu armiju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Recite mi onda kako je, nakon što je, po onome šta vi kažete, general Vasiljević imao tako teške optužbe na moj račun, kako je onda moguće da je general Vasiljević, kao što vi to kažete, naredio da se oružje distribuiru Srbima?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Ja ne znam ko je izdao ova naređenja. Ja sam vam samo rekao šta znam o operacijama "Proboj 1" i "Proboj 2" i rekao sam da je Aleksandar Vasiljević bio o tome obavješten. Ko je to naredio, ja zaista ne znam. I ja ne znam koji su izvještaji bili kopirani Vasiljeviću. On nije bio poslednji u nizu. Ovi izvještaji su takođe morali biti podneti nekoj vrsti političkog autoriteta. Ja stvarno ne bih želeo da ulazim u stvari o kojima ništa ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali da li vam to nešto govori kao obavještajnom oficiru, kako ste se predstavili i na šta bih ja želeo da vas podsetim, prvo ste rekli da je oružje tamo u zapadnoj Bosni bilo distribuirano iz depoa Teritorijalne odbrane, je li tako?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Da. Rekao sam da je oružje bilo distribuirano iz depoa Teritorijalne odbrane Republike Bosne i Hercegovine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Tačno tako. I nakon toga ste opisali događaj u kome je oficir, čiji čin ja nisam zabeležio, ali to je bio oficir po imenu Knežević ...

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Čedo Knežević.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da. Oficir Čedo Knežević je razgovarao sa Ljubanom Karanom koji se žalio na činjenicu da im Jugoslovenska narodna armija ne daje nikakvo oružje i ovaj mu je odgovorio: "Ja imam dosta tamo gore i poslaću ti nešto."

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: To nije bilo tako.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kako je to bilo?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Ja moram ponovo da citiram svoje sopstvene riječi. Major Ljuban Karan se žalio da Srbi u Istočnoj Slavoniji nisu naoružani i da nemaju oružje. On nije rekao da Jugoslovenska narodna armija ne želi da isporuči oružje Srbima. I nakon toga je Čedo Knežević rekao: "Ja ga puno imam i mogu da ti dam nešto. Ovde je naš prijatelj. On može da potvrdi da ja mogu da naoružam polovinu Sjedinjenih država (United States of America), ako hoćeš."

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Pa da li vam to onda možda govori, gospodine Čandiću, o tome da je to oružje deljeno, u tom opštem haosu, po nekoj zavičajnoj liniji, a ne po bilo čijoj naredbi?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: To oružje nije djeljeno po zavičajnoj liniji, pošto je akcija, operativna akcija imala svoje ime, operativna akcija "Proboj", odnosno "Proboj 1". To upravo znači da ne može to biti nečija samovolja nego izvršenje određenih naredbi i, shodno tome, izvještavanje, kako je to i predviđeno procedurom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A recite mi, a kome je bio podređen taj oficir, Čedo Knežević?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Major Čedo Knežević je bio direktno podređen, znači prva instanca kojoj je bio podrijeđen je bio pukovnik Tomislav Čuk, načelnik Centralne kontraobavještajne grupe, a naravno, pošto je i pukovnik Čuk bio direktno vezan za pukovnika Slobodana Rakočevića, znači bio je direktno potčinjen Slobodanu Rakočeviću, pukovniku Rakočeviću, načelniku Odjelenja bezbjednosti Ratnog vazduhoplovstva i protivvazdušne odbrane.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste objasnili da je upravo taj pukovnik Rakočević koji je, po vašem sad opisu, direktno u vertikali bio nadređeni Kneževiću, da se on bunio protiv toga da se bilo kakvo oružje deli.

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Tačno je kada su u pitanju ona dva kamiona o kojima sam govorio, koja su došla u Zemun, pukovnik, taj pukovnik Rakočević se bunio i rekao "to ne može tako, mi imamo JNA, ako bude trebalo da se tamo šta radi i ako bude dobivena naredba, JNA je ta koja treba da interveniše, a ne nekakve dobrovoljačke jedinice, odnosno paravojne formacije".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li to onda govori upravo ono šta ste sad rekli, da nije postojala nikakva naredba da se deli nekakvo oružje?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Ukoliko se sjećate, ja sam rekao major Čedo Knežević je preskočio jednu, jedan nivo, preskočio je Odjelenje bezbjednosti Ratnog vazduhoplovstva i protivvazdušne odbrane, odnosno pukovnika Slobodana Rakočevića i izvještaje direktno upućivao u Upravu bezbjednosti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vi to onda sugerirate da je on imao naređenja direktno od generala Vasiljevića da se deli oružje, preskačući pukovnika Rakočevića?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Ja to stvarno ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A taj general Vasiljević, koga pominjete, je izneo na tom sastanku optužbu na moj račun, da ja tražim potpisivanje lojalnosti. Je li tako?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Tačno je tako, izneo je optužbu da vi uzimate, odnosno da pojedini generali potpisuju lojalnost vama. Svo vrijeme

upotrebljavate izraz, svo vreme govorite "taj general", kao da vi ne znate ko je general Vasiljević. Vi ste ga zatvorili, uhapsili, osudili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja nikog nisam ni zatvarao, ni hapsio ni sudio, gospodine Čandiću, kao što vam je dobro poznato, niti sam imao neku nadležnost nad JNA, niti nad Vojskom Jugoslavije, sve do 1997. godine. A onda sam imao nadležnost, jer sam bio predsednik Jugoslavije. A dobro, kako onda, odakle onda vi objašnjavate da je moglo doći naređenje, ako kažete nije od Vasiljevića, nije tom linijom? Rakočević koji je u lancu komandovanja se buni protiv toga. Knežević, kako vi tvrdite, navodno deli nekakvo oružje i tvrdite da ga deli po naredbi. Po čijoj je onda to naredbi Knežević to mogao da čini?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Kad sam iznosio svoj iskaz, časni Sude, ja sam rekao da je Čedo Knežević bio zamjenik u operativnoj akciji "Proboj 1", a da je glavni šef operativne akcije "Proboj 1" bio potpukovnik Smiljanić koji je bio iz Pete vojne oblasti, što znači da je naredbu mogao dobiti samo potpukovnik Smiljanić. Od koga, ja ne znam. Prema tome, shodno toj naredbi i shodno tom izvještavanju, sigurno je iz tih razloga preskakano Odjelenje bezbjednosti Ratnog vazduhoplovstva i protivvazdušne odbrane.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li to onda ukazuje da je reč bila o nekakvoj samovolji?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Opet tvrdim, čim je dato ime operativnoj akciji, to znači da je moralo doći sa nivoa, da je neko morao odobriti to. Prema tome, ne može se govoriti ni o kakvoj samovolji nego upravo o namjeri.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je možda ime akciji dato upravo iz suprotnog razloga, da se izvrši kontrola o eventualnoj pojavi podele oružja, a ne da se deli oružje?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Ja ne znam kakva je naredba data, ali ja sam opisivao da se oružje djelilo, a ne da se izvrši uvid da li se dijeli. I oružje je podjeljeno i rekao sam cifru, koliko je, otprilike, po mojoj procjeni, moglo da bude podjeljeno u onom trenutku kada sam ja to vidio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Molim vas da se samo zadržimo na jednoj stvari ovde. Sad ste pomenuli potpukovnika Smiljanića. Je li to isto

lice čije je pismo upućeno generalu Mladiću, ovde prikazano kao nekakav dokazni predmet?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Onda bih želeo da komentarišete neke delove tog pisma. On kaže na kraju prve strane svog pisma: "Pre početka rata nalazio sam se na dužnosti načelnika bezbednosti u Desetom korpusu u Zagrebu, gde su mi vrlo dobro bili poznati začeci nadolazeće ustaške vlasti. Po izbijanju događaja na Plitvicama 31. marta, na lični zahtev sa grupom starešina upućen sam na Plitvice, gde ostajem na prostorima Republike Srpske Krajine do jula 1992. godine". Je li tako? To je ono šta piše. I sada on kaže posle, dve strane dalje: "Dolaskom famoznog telegrama da se starešine i vojnici rođeni na teritoriji SRJ povlače", to je posle odluke i prihvatanja Vensovog plana (Vance Plan), JNA se povlači sa teritorije Republike Srpske Krajine, kaže "dolaskom famoznog telegrama da se starešine i vojnici rođeni na teritoriji SRJ povlače, Vojsku Jugoslavije čine oni pripadnici JNA koji su sa teritorije Srbije i Crne Gore", znači Savezne Republike Jugoslavije", u zagradi kaže "70 posto bataljona vojne policije su činili aktivni vojnici, starešinama se saopštava da oni koji su rođeni u SRJ da idu u Vojsku Jugoslavije, iz BiH u Republiku Srpsku, a vi", krupno napisano, "Palestinci iz Republike Srpske Krajine možete ići sa korpusom u Niš ili gde god želite". Naime, korpus je prekomandovan u Niš, a ko nije sa teritorije Jugoslavije i ko ne želi da se umeša, kaže "može da ide gde želi". I onda kaže, "ja, kao Palestinac, već je tih dana dogovoreno, odlazim u Knin, a ne bežim, kako to neki sad tumače. Po odlasku, upozoravam starešine koji ostaju da potporučnik Lisko - Kliko", nije važno sad, muslimanski čovek, da o njemu strogo vode računa, jer će sigurno pobeći u Muslimane, što se na žalost i desilo ...

prevodioci: Malo sporije, molim vas, radi prevodilaca.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, da li ovo pokazuje, ovo šta ste vi ovde dali kao dokazni predmet, da je rukovodstvo Jugoslavije poštovalo Vensov plan i povuklo JNA sa teritorije Republike Srpske Krajine, jer on upravo takve događaje opisuje?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Kao prvo, ja to pismo nisam dao. Znači, ja sam to pismo prvi put vidio ovdje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa dobro ...

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Drugo što bih htio da kažem, ovo što ste vi čitali iz tog pisma, odnosno citirali neke dijelove, ja mogu da kažem da se tačno i desilo tako, jer sam i ja bio upoznat sa određenim stvarima, da je oficirima iz Bosne i Hercegovine rečeno da ostanu u Bosni i Hercegovini, oficirima iz Hrvatske da ostanu u Republici Hrvatskoj, ali su svi bili na platnom spisku u Beogradu, do zadnjeg dana rata, pa i posle rata.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kako onda objašnjavate što kaže da ovi idu u Vojsku Jugoslavije, ovi u BiH, i kaže: “a vi Palestinci iz RSK možete sa korpusom u Niš ili gde želite”. Prema tome, to je u kontradikciji sa ovim šta vi tvrdite.

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Ja ne znam šta je potpukovnik Smiljanić htio da kaže tom izjavom o sebi, šta je to značilo da je on Palestinac. Vjerovatno je bio nezadovoljan naredbom ili nečim što ga je pogodilo u komunikaciji između njega i Ratka Mladića. I ne bih htio te dijelove da komentarišem. Poznat mi je i Vens - Ovenov plan (Vance - Owen Plan). Međutim, nije on ispoštovan onako kako je to dogovoreno bilo, nego je kompletno naoružanje i kompletan kadar Jugoslovenske narodne armije ostao na onim djelovima gdje su i bili, a samo oni koji su rođeni u Saveznoj Republici Jugoslaviji su mogli, ako su htjeli, da se vrate i oni su se vratili, a bogami mnogi su i ostali.

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, ovo pismo bi trebalo da se predoči svedoku, a takođe i Tužilaštvu i svim stranama, budući da je sada svedok prihvatio određene delove tog pisma.

SUDIJA MEJ: A gdje se nalazi to pismo? Ja ga nemam. Dakle, tabulator 3, molim da se da svedoku.

SUDIJA KVON: Engleska verzija, strana 4, treći paragraf.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: To je vaš dokazni predmet, ne uvodim ga ja nego ste ga vi uveli.

SUDIJA MEJ: Da, da, da, ali neka se svedoku da kopija. Gospodine Čandiću, da li imate primerak ove izjave na jeziku koji možete da razumete?

SVEDOK ČANDIĆ: Imam, časni Sude.

SUDIJA MEJ: U redu. Gospodine Miloševiću, izvolite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da pogledamo sada dalje ovu pretposlednju stranicu koja ima poslednji broj 72, od ovog dugačkog broja kojim su obeleženi ovi dokumenti, drugi pasus u kome on kaže: "Napadi na Srpsku Vojsku Krajine i službu, na žalost i sada su od određenih političkih struktura i pojedinaca vrlo oštri i drski. Kao i ranije, primenjuju se oprobane metode, samo su izmenjeni neki nosioci i drugo je vreme. Među ostalima, neprijatelje Republike Srpske Krajine rangiraju po sledećem", on piše kako rangiraju u Republici Srpskoj Krajini neprijatelje Republike Srpske Krajine, pa onda četiri crtice: "Na prvom mestu ostaci komunizma i Jugoslovenske narodne armije na teritoriji RSK. Na drugom mestu Vojska Jugoslavije. Na trećem mestu armija Bosne i Hercegovine i Peti korpus", to im je u susjedstvu tamo u Bosanskoj Krajini "i na četvrtom mestu, Vojska Republike Hrvatske". Objasnite vi onda meni kako to da se tamo rangira Vojska Jugoslavije kao neprijatelj Republike Srpske Krajine, a opet se tvrdi kako je Vojska Republike Srpske Krajine bila sastavni deo Vojske Jugoslavije? Da li to možete da objasnite, gospodine Čandiću? Ovo je vaš dokazni predmet, iz ovog vašeg tabulatora.

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Ja ponovo ponavljam, nisam ovo pismo ja donio, niti predao Tužilaštvu, niti istražnim organima. Ovo pismo sam vidio ovdje. Šta je autor ovog pisma htio da po ovim crticama kaže, meni stvarno nije jasno i ne bih se upuštao u komentare.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Isto tako vi smatrate, nisu oficiri sami delili oružje, kako proizilazi iz ovog razgovora između Kneževića i Ljubana, nego su imali neku naredbu, ali vi ne znate odakle je mogla biti ta naredba, je li tako?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Pa zna se odakle je mogla biti, odakle je mogla biti. Nije mogla biti, ovaj, od nekog nivoa koji je niži od Uprave bezbjednosti. Znači Uprava bezbjednosti, Savezni sekretarijat i Vrhovna komanda.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali vi o tome ne znate ništa?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Pa naravno da ne znam, nisam ni rekao da znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, samo to da konstatujemo. A dobro, recite mi, kažete na strani 4 vaše izjave, u pasusu broj 5 navodite da se "posle rata u Sloveniji JNA povukla do linije koju je Milošević odredio kao granicu Velike Srbije", je li tako?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Tako sam rekao. Nisam rekao koju je Milošević odredio, nego linija koja je zamišljena, takozvana "krnja Jugoslavija" ili "Velika Srbija", kako su to zvali i jedan dobar dio Bosne i Hercegovine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Evo, pogledajte, molim vas, ja vam čitam, ne kažem ovo šta kažete da niste rekli. Ja nisam izmislio, nego čitam iz vaše izjave. Dakle, da pročitam sa strane 4, iz sredine strane 4 vaše izjave, tu kažete: "Po završetku rata u Sloveniji, JNA se odande povukla do linije koju je Milošević odredio kao granicu Velike Srbije" i tako dalje. To ste rekli, upravo u vašoj izjavi to piše. Sad ako niste to rekli, vi mi recite.

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Ja ne vjerujem da sam tako nešto rekao, mogao sam napraviti lapsus, ali ako sam i napravio lapsus, evo ja sada kažem da nisam rekao da je to Milošević odredio kao granicu Velike Srbije. Nemam transkript taj, ali ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nije to transkript, to je ova vaša izjava koju ste potpisali, četvrta strana.

TUŽILAC NAJS: Možda bi bilo dobro da se pročita čitava paragraf, a takođe bi dobro bilo da sudije imaju kopiju ove izjave, kao i sam svedok.

SUDIJA MEJ: Da, mi nemamo kopiju. Dajte nam kopiju izjave i molim dajte jedan primerak i svedoku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro, da ne gubimo vreme. Ja sam citirao ispravno ovo šta piše.

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, ako postavljate pitanja svedoku o izjavi ili o bilo kom dokumentu, on ima pravo da vidi taj dokument, kako bi odgovorio na pitanje, naravno, pod uslovom da takav dokument postoji i da mu se može predočiti.

TUŽILAC NAJS: Dostavićemo i kopije za sudije, a ja ću da pročitam čitav paragraf. Ja ne kažem da optuženi nije tačno citirao, jedino smatram da

bi možda bilo dobro da se stavi u određeni kontekst vezano za razgovor optuženog i svedoka. Dakle, paragraf 2: "Po završetku rata u Sloveniji, JNA se povukla iz Slovenije do linije koju je Milošević odredio kao granicu Velike Srbije. O toj ideji, o granici 'krnje Jugoslavije' govori se u 'Memorandumu' Srpske akademije nauka. To je bio cilj Miloševića, kako je bio predstavljen i svi su znali da je to njegov plan".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro i ovde se, i u ovom drugom delu se ponovo pominje ono isto šta sam vas pitao da li je to bio moj plan, pa ste vi rekli da nije, sada ovde piše da vi tvrdite da je "Memorandum" bio, u stvari, moj plan.

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Već sam odgovorio na to pitanje. Već sam odgovorio na to, ako se slažete.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite, molim vas, kao bivši policajac, obavestite i mene, da znam kad sam ja to i gde sam to odredio granice Velike Srbije?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Ja to nikad nisam rekao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Malopre su vam dali izjavu, da proverite je li to piše.

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Ako hoćete, ako hoćete da kažem kad ste vi odredili granice "krnje Jugoslavije", ja ću evo ovom prilikom reći, kada ste vi došli na čelo Savezne Republike Jugoslavije. Naravno, vi ste bili autor Ustava Savezne Republike Jugoslavije i tamo u jednom dijelu Ustava Savezne Republike Jugoslavije stoji da je Savezna Republika Jugoslavija sastavljena od Srbije i Crne Gore i svih drugih koji žele da joj se priključe.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Čandiću. Vi se sećate da smo mi tada vrlo jasno deklarirali da nemamo teritorijalne pretenzije ni prema jednoj od bivših jugoslovenskih republika. Ali recite mi, molim vas, upravo u vreme o kome vi svedočite, koje su nacionalnosti bili admiral Brovet, Grubičić, Jurjević, Tus, Agotić, Tumanov i tako dalje, svi ti koji su bili u vojnom vrhu Jugoslovenske narodne armije tada?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Prvo ću da objasnim ovaj dio da Srbija nema pretenzija, odnosno Savezna Republika Jugoslavije kasnije, nema pretenzija prema drugim republikama, prema Republici Hrvatskoj i prema Bosni i Hercegovini. Prema onim pravilima šta sve spada u akte agresije i na jednu i

na drugu republiku je izvršena klasična agresija, sa jednim veoma usiljenim specijalnim ratom, kao uvodom u to. A kao drugo, što ste postavili pitanje da li poznajem određena imena, poznajem ih, naravno. Radi se o generalima. Konkretno, kada je riječ o generalu Simeonu Tumanovu, zamjeniku generala Aleksandra Vasiljevića, načelnika Uprave bezbjednosti, ja sam krajem februara, odnosno moguće početkom marta 1992. godine, nakon prelaćivanja od strane paravojnih, odnosno dobrovoljačkih jedinica u Srbiji, bio u bolnici na VMA i susreo se sa generalom Simeonom Tumanovim, jer je on operisao polipe u nosu. Tada mi je on govorio da ja nemam razloga da napuštam Jugoslovensku narodnu armiju, jer će Bosna i Hercegovina ući u sastav "krnje Jugoslavije". Upotrebio je izraz "krnja Jugoslavija". Znači, govorim o periodu kada sam bio na VMA, na 13. spratu. Ja sam ga pitao "kako", a on je rekao "Makedonija je već riješena situacija" i da on, kao Makedonac, mora da se vrati u Makedoniju, a da ja nemam nikakvih problema i da treba da ostanem u JNA, jer će i Bosna i Hercegovina ući u sastav "krnje Jugoslavije". Ja sam ga samo pogledao i rekao u sebi, u stvari nisam htio da naglas komentarišem, ali sam htio da mu dam do znanja da je on u jako velikoj zabludi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, to ste mislili da mu kažete.

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Mislio sam da mu kažem, ali nisam rekao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A šta se mene tiče šta ste vi razgovarali s nekim svojim kolegom na VMA? On Makedonac, vi Bošnjak, raspravljate o aktuelnoj situaciji. Kakve to ima veze?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Pa ima veze, i te kako ima veze, ovaj, sa projektom stvaranja "krnje Jugoslavije", odnosno Velike Srbije, jer je i on to potvrdio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, to šta ste vi nazvali "krnjom Jugoslavijom", to je Savezna Republika Jugoslavija koja je postala od Srbije i Crne Gore, a kao posledica činjenice da su separatistički pokreti u Sloveniji, Hrvatskoj, Bosni i Makedoniji izdvojili te delove iz Jugoslavije, a ne da su se Srbija i Crna Gora izdvojile iz Jugoslavije. Je li to vama jasno?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Izgleda vama nije jasno da se omogućilo Sloveniji da se izdvoji iz sastava Jugoslavije, na taj način što se Jugoslovenska narodna armija, umjesto za tri godine, povukla za tri mjeseca. I praktično

zato što nije se imalo interesa u Sloveniji da ona ostane u sastavu Jugoslavije, onakve kakva je bila.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A ja imam suprotan stav. Ja verujem da su svi imali interes da se sačuva Jugoslavija, jer lepše zemlje nije bilo. Na žalost, sile koje su je razbile su imale druge ciljeve. A mislim da ste i vi bili za Jugoslaviju, koliko shvatam, gospodine Čandiću?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Naravno da sam bio za Jugoslaviju, ali se možda s vama ne slažem u dijelu onoga oko sila. Sad šta vi podrazumjevate pod silama, ja podrazumjevam nešto drugo, a vi vjerovatno nešto drugo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Pomenio sam vam sve ove visoke oficire, od admirala Broveta i Grubišića i Jurjevića i Tusa i Agotića i drugih. Da li je i njih i vas neko izbacivao iz JNA i mnoge druge koji su bili Srbi? Je li ih neko izbacivao iz JNA? Je li vas neko izbacio iz JNA?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Prvo da vas ispravim. General, odnosno pukovnik Imre Agotić nije bio Srbin. On je bio Hrvat. Ja sam bio Musliman.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Svi ovi koje sam vam nabrojao nisu bili Srbi, pa vas pitam da li je njih neko izbacivao iz JNA?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I vas?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Mene nije. Ja sam sam sebe izbacio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A ko je izbacio ove ljude iz JNA?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Imru Agotića izbacio je pukovnik Slobodan Rakočević zato što nije htio da napravi ni jednu saradničku poziciju u vrhu vlasti Republike Hrvatske, kao intelektualac i veoma obrazovan čovjek, odnosno obavještajac na čelu Odsjeka bezbjednosti Petog vazduhoplovnog korpusa u Zagrebu. Smijenio ga je tako da čovjek nije imao ni svoju kancelariju, nego je na posao dolazio, ovaj i kod kolega sjedio, i tako provodio dane.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro, ne čini li vam se posle ovoliko godina, da je ta takozvana ideja o Velikoj Srbiji bila upravo jedino paravan za realizaciju separatizma u ovim republikama koje su se odvajale od Jugoslavije, naravno i albanskog nacionalizma i separatizma?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Ma ne znam šta je uopšte važno, ovaj, šta ja mislim. Bilo je to što je bilo, naravno da se meni većina toga ne sviđa, a ocjene i procjene ja bih ostavio neka vrijeme i istorija kažu o tome.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, recite mi, molim vas, to vam je svakako poznato, u kojoj od bivših republika SFRJ je uvek postojao, a i danas je tako, najveći broj nacionalnih manjina? Je li to Srbija ili ne?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Pa jeste, ovaj, Srbija je republika u kojoj je bilo najviše nacionalnih manjina.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vam je poznato da jedino u Srbiji se nije menjala nacionalna struktura svih tih 10 godina jugoslovenske krize, od 1990. do 2000. godine?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Pa meni je poznato da je ključno pitanje koje je uzdrmalo Srbiju jeste Ustav iz 1974. godine i kriza koja je nastupila u čitavoj bivšoj Jugoslaviji upravo vuče korjene iz 1974. godine, a zato što je Albancima na Kosovu data autonomija, odnosno autonomija je data i Vojvodini. Tako da se Srbija svela, dovela u situaciju da kao država bude nekakva uža Srbija, jer su u Parlamentu Srbije sjedili i ljudi iz jedne, odnosno druge pokrajine i moglo je doći do nadglasavanja prilikom donošenja političkih odluka.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da ne raspravljam s vama ustavna pitanja. Da vas pitam u vezi sa vašim iskustvom. Da li je za vreme vaše službe u JNA iz Srbije proteran i jedan Mađar iz Vojvodine, ijedan Bugarin iz istočne Srbije, Albanac sa Kosova, musliman iz Sandžaka, Rusin, Slovak, Nemač, bilo koji pripadnik bilo koje nacionalne manjine?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Nije mi poznato.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vam je poznato da je Srbija po svom Ustavu država svih njenih građana i da je tako definisana?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Tačno je da u Ustavu, ne Srbije, nego Savezne Republike Jugoslavije, da piše da je Savezna Republika Jugoslavija država građana koji u njoj žive. To piše u ustavu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, to piše u ustavu i to piše i u Ustavu Srbije, da je država svih njenih građana.

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Ne znam za Ustav Srbije, ali stvarno ne znam, a za ovo znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li znate šta se desilo posle ustavnih rešenja u Hrvatskoj i višestranačkih izbora 1990. godine, u vezi za statusom Srba u Hrvatskoj?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Poznato mi je da su ne samo Srbi, ovaj, nego i Muslimani u Hrvatskoj podvedeni pod manjinu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa dobro, s obzirom da se vaša služba bavila prikupljanjem podataka i o hrvatskoj ustaškoj emigraciji, da li ste imali saznanja o njihovim planovima i idejama u vezi sa jugoslovenskom državom?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Pa naravno, kao operativac u službi bezbjednosti raspolagao sam i informacijama koje se tiču djelatnosti neprijateljske ustaške emigracije u inostranstvu. I sva ta saznanja su ukazivala na tendenciju, odnosno želju tih emigrantskih krugova, ustaških emigrantskih krugova, o stvaranju Velike Hrvatske.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vam je poznato da niko ni tada, ni pre toga, a ni posle toga, niko u Srbiji nije dovodio u pitanje pravo hrvatskog naroda na samoopredeljenje, ali da je etnički čista Hrvatska bila neprihvatljiva za stotine hiljada Srba koji su odatle proterani?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Ja ne znam o ovom projektu etnički čiste Hrvatske. Stvarno nikad nisam čuo za takav projekat, niti je to negdje napisano, etnički čista Hrvatska.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne znate za projekat da se trećina pokatoliči, trećina protera, a trećina pobije? Taj projekat vam kao oficiru bezbednosti nije poznat?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Poznato mi je, ja kažem, sad govorimo o jednom, sad o drugom. Kad je riječ o emigraciji, ovaj, u svojim planovima ekstremisti u tim krugovima su tačno davali takve izjave - da se trećina ... O trećinama, to što ste vi rekli, ali to nije zvanična vlast Republike Hrvatske.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, neću sad da vam citiram, jer to nije u vašoj izjavi. A dobro, a znate li koji su od predstavnika ekstremne ustaške emigracije ušli u najviše organe vlasti nove hrvatske države?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Jedan od tih je bio Gojko Šušak.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta je bio Gojko Šušak?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Gojko Šušak je bio, mislim da je iz Kanade (Canada) došao u Hrvatsku pred sam početak, odnosno nakon višestranačkih izbora i pred sam početak rata u Republici Hrvatskoj.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I šta je bio onda u Hrvatskoj?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Pa bio je ministar odbrane.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vidim iz vaše izjave da ste bili zaduženi za oblast Krajine. Je li tako?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Šta sam bio zadužen?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da ste bili zaduženi i za oblast Krajine?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Nisam bio zadužen za oblast Krajine i nisam to ni rekao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Evo piše na početku ovog trećeg odzoda pasusa na strani 4, pročitacu vam celu rečenicu od velikog slova do tačke: "Ja sam bio odgovoran za područja Kosova i sjeveroistočnu Bosnu, ali sam bio zadužen i za Krajinu". To piše u vašoj pisanoj izjavi. Ja vas sad pitam jeste li bili zaduženi za oblast Krajine, je li tako? Kažete niste.

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Ja ponavljam, ja ne znam ko je ovo pisao, znači nikad nisam rekao da sam bio zadužen za oblast Krajine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, hvala, neću onda da vas pitam o tome pošto i sami ne znate ko je napisao ovo u vašoj izjavi.

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Moguće je, ja ne znam prijevod, ja sam rekao da sam bio zadužen isključivo za Kosovo i sjeveroistočnu Bosnu, a rekao sam i ovako, da sam po službenoj dužnosti putovao i u Hrvatsku i u Sloveniju i u Makedoniju i ne znam ni ja, i u Bosnu i Hercegovinu, ne samo sjeveroistočnu Bosnu nego i u centralnu i tako dalje, kad bi potrebe zahtjevale, odnosno kad bih dobio takvu naredbu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, znači niste boravili kao oficir bezbednosti na području Banije, Korduna ili Like, je li tako?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Nisam boravio na tim područjima, ali sam rekao da sam boravio na području Bosanske Krajine, odnosno Bihaća i rejonu aerodroma u Bihaću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, vi ste rekli da je JNA postala eksponent srpske politike, rekao bih na vrlo čudan način, s obzirom da 1991. godine šalje u Bihać vas kao oficira, a vi ste Musliman, je li tako? U kom smislu se onda to slaže sa ovom vašom tvrdnjom da je bila eksponent srpske politike?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Nije mene Jugoslovenska narodna armija kao institucija ili sistem poslala u Bihać, nego sam rekao da me je poslao, po naredbi, pukovnik Slobodan Rakočević i rekao sam na pitanje koje mi je bilo postavljeno, zbog čega je baš mene poslao, rekao sam vjerojatno da je imao povjerenja u mene. A to što je imao povjerenja u mene, govori činjenica da sam ja bio oficir izuzetno savjestan i pomenuto je ovdje u jednom dijelu da sam zbog svog rada i svoje savjesnosti i odgovornosti prije vremena unapređen u čin oficira majora avijacije u Jugoslovenskoj narodnoj armiji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, to sam video. To samo potvrđuje da nije bilo diskriminacije nego, naprotiv, da ste favorizovani prema vašim, prema vašim radnim rezultatima.

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Naravno, ja sam to i u današnjem svom iskazu govorio da nije bilo diskriminacije, da ja lično nisam nikakve pritiske osjetio, da su ljudi sve do 1987. godine, pa i 1988. i 1989. i, ovaj i 1990. godine rangovani prema rezultatima svoga rada, a ne prema nacionalnoj pripadnosti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, vi ste tada, kada su vas poslali na taj zadatak, oko tog odašiljača, jeste li vi izvršili taj zadatak, jeste li našli taj odašiljač?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Ja nisam stručnjak za pronalaženje odašiljača. Ja sam tamo bio poslat samo da sprovedem kolonu od tri radio izviđačka vozila sa posadama, a posade su, zato sam ja i ostao tri, četiri dana tamo, da čekam da oni to pronađu. Da li su oni pronašli, nisu pronašli, ja u te stvari nisam ulazio, jer su oni trebali svoj izvještaj da podnesu svojim pretpostavljenima i mene se to nije ticalo, nisam ni imao mandat da to ispitujem i tražim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. A recite, molim vas, posle događaja koje vi opisujete, da je zbog pucanja na neke rezerviste došlo do bacanja bombi na neko selo, a ne znate tačno kako se zove selo, Žegar ili Vaganac, vi konstatujete da je to selo bilo zapaljeno. Da li imate podatak o tome da li je neko poginuo prilikom te operacije, koliko je ljudi poginulo, šta se dogodilo uopšte?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Ja nisam imao priliku da u detalje govorim o tom dijelu. Znači, ja kad sam dolazio u Bihać, ja sam primjetio ogromne plamenove vatre i dim, oblake dima. Kad sam došao na aerodrom u Bihać, sreo sam pukovnika Topalović Jovu koji je maltene urlikao na mene i psovao sve generale u Beogradu i pitao: "Šta to vi radite? Vidite čitavo selo je spaljeno". Čitav aerodrom se bio digao i čitava avijacija i plamenim avio bombama su spalili kompletno selo. Ja ne znam da li je i koliko ljudi poginulo tu, koliko ih je stradalo, ali vidio sam po iskazima, odnosno po reakcijama pukovnika Topalović Jovana koji je zamjenio Imru Agotića kao načelnik bezbjednosti Petog vazduhoplovnog korpusa, da je on nezadovoljan, jer je rekao da je to inscenirano, da je namjerno neko pucao na vozilo paravojnih jedinica iz ...

SUDIJA MEJ: Gospodine Čandiću, molim vas da se koncentrišete na pitanje. Vi ste rekli u jednom trenutku da ne znate koliko je ljudi poginulo. Da, izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ne znate o kom je selu reč?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Nisam čuo pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kažete ne znate o kom je selu reč.

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Vaganac.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I ne znate da li je bilo mrtvih i ne znate ko je naredio da se bombarduje to selo?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Po iskazu, odnosno po onome što mi je prenio pukovnik Topalović Jovo, naredbu za polijetanje avijacije sa aerodroma "Bihać" sa plamenim bombama izdao je komandant avijacijske brigade Mahmut Skadrak i Slobodan Jeremić koji je boravio vrlo često na aerodromu "Bihać" kao šef vazduhoplovne podrške.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A šta je po nacionalnosti taj komandant brigade koga ste pomenuli?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Pa on je iz mješanog braka, ne znam da li mu je otac Srbin ili majka, ali ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kako se zove on?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Mahmut.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Mahmut se zove. Dobro. Posle ste rekli da ste zatekli oficire kako piju i slave u vojnoj menzi. Je li tako?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Jesam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite mi u kojoj se to vojnoj menzi toči alkohol?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: U vojnim menzama se ne toči alkohol, ali to veče u vojnoj menzi, odnosno restoranu gdje piloti jedu, bilo je alkohola više nego u bilo kom restoranu, namjenskom restoranu za takve stvari.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Recite ime bar jednog oficira koji je tamo bio prisutan.

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Pa bilo je mojih klasića, bio je Čavka Ivan, bio je Balaban Mirko, eto, da ne nabrajam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi kažete da ste se sastali sa Čedomirom Kneževićem, tako piše u vašoj izjavi. Šta je bio razlog vašeg susreta?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Pa moj je razlog bio, jer sam ja trebao da spavam, ovaj, da sačekam tri, četiri dana, da boravim tamo na aerodromu da bih posle vratio onu kolonu nazad za Beograd i pošto sam vidio da je Jovan Topalović pijan, ne znam, da ne bih mogao s njim sjediti i razgovarati, ovaj, a sa Čedom sam bio u jako dobrim odnosima, pitao sam ga gdje se nalazi Čedo Knežević, znao sam da je na aerodromu "Bihać", on mi je rekao da je u lovačkoj kući i onda me je odveo do lovačke kuće i tamo sam se ja, naravno i stacionirao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Je li to oružje kojim je JNA navodno naoružavala Srbe poticalo iz skladišta JNA ili iz skladišta Teritorijalne odbrane?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Po 16. put moram reći da je to oružje poticalo iz skladišta Teritorijalne odbrane Bosne i Hercegovine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. A zašto bi u akciji naoružavanja Srba u Hrvatskoj učestvovali i Hrvati? Možete li da objasnite taj *aspurd*, s obzirom da navodite u vašoj izjavi Hrvata Miroslava Jaruna kao učesnika te operacije?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Nisam navodio Miroslava Jaruna, nego Miroslava Jurana i ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jurana, dobro Jurana.

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: I Miroslav Juran nije bio u Bihaću. Miroslav Juran je bio stacioniran u Dvoru na Uni sa Slavuj Ljubišom i on nije učestvovalao u podjeli naoružanja, nego je bio major Čedo Knežević, ovaj, u lovačkoj kući i gdje su bila ta skladišta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali je bio uključen u operaciju. Je li tako? To vi govorite. Mislim, po onome šta vi navodite, on je bio uključen u tu operaciju.

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Juran je bio pripadnik Drugog detašmana kontraobavještajne grupe iz Zagreba, koji su se preselili zbog straha od hapšenja, znači izmjestili se u Bihać, jedan deo u Bihać, drugi u Dvor na Uni, a treći dio detašmana je izmješten u Glinu, odnosno Petrinju. I svako je imao zadatak da pravi saradničku mrežu, što znači da su ovi operativci koji su bili u Glini, Dvoru na Uni, Bosanskom Novom, oni su pravili saradničku mrežu, pored onog djela u okviru operativne akcije "Proboj 1", podjele naoružanja Srbima u Bosanskoj Krajini, Lici, Baniji, Kordunu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. A sve šta znate o toj navodnoj operaciji "Proboj 1", saznali ste od Kneževića, koliko sam ja shvatio iz ovog vašeg izlaganja?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Pa naravno i vidio svojim očima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Svojim očima ste, kažete, videli da piše neki izveštaj.

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: I vidio i naoružanje i vidio odvoženje naoružanja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li ste o svemu šta ste saznali obavještavali svoje pretpostavljene?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Nisam obavjestio nikoga, nije mi to ni bila misija. Ja sam tu samo bio po zadatku, da sačekam da ovi koji su došli tamo, da oni pronađu radioamaterske stanice, pa da ih vratim nazad za Beograd.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Vi kažete da ste vidali svakog dana najmanje tri, četiri kamiona natovarena oružjem koje su vozili redovni vojnici JNA, kako u pratnji vojne policije napuštaju skladište. Je li tako? To piše na strani 6 u četvrtom pasusu.

TUŽILAC NAJS: Sada je izjava dostupna, časni Sude.

SUDIJA MEJ: Moliću broj dokaznog predmeta za izjavu. Samo trenutak, samo trenutak, ovo mora da postane dokazni predmet, pa nam treba broj.

sekretar: To će da bude dokazni predmet Tužilaštva 350, tabulator 4.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro. Mogu li sada da postavim pitanje?

SUDIJA MEJ: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, kažete, to vam piše na strani 6, pasus 4, da ste vidali svakog dana najmanje tri, četiri kamiona koja su vozila i tako dalje, kako napuštaju skladište. Moje pitanje glasi, zbog čega onda na strani 5 u petom pasusu tvrdite, citiram vas: "To oružje nije se švercovalo do srpskih civila, već bi predstavnici Srba dolazili sa spiskom pojedinaca koji su podržavali srpsku pobunu i koje je trebalo naoružati. Srbi su svojim kamionima dolazili u Bihać da preuzmu oružje za svoja sela". Šta je sad tačno, gospodine Čandiću? Šta je sad tačno od ovoga šta vi tvrdite?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Ja sam rekao da su svaki dan bila parkirana tri do četiri kamiona u blizini, na platou u blizini lovačke kuće. Ja sam rekao da sam bio u prilici da vidim jednog dana odvođenje dva kamiona prilikom dolaska predstavnika Srba, ovaj, koji su došli sa zahtjevom šta im to treba. I nisam rekao svaki dan, moguće je da je lapsus napravljen, neki, prilikom prijevodenja, nisam rekao da svaki dan tri do četiri kamiona se odvoze. Ali sam rekao, kad je riječ o švercovanju, da mi je major Čedo Knežević rekao kad bih saznao da neko od ovih Srba kojima se podijeli naoružanje to radi, da

bi ga on lično strijeljao, tako sam rekao. Ne znam ko je ovo pravio prijevod ovaj, ali ja sam ovako rekao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa što se prevoda tiče, ovde su prevodioci veoma dobri, a te argumente o prevodu čuo sam bezbroj puta do sad. Molim vas, samo da vas podsetim šta piše u vašoj izjavi, "svakog dana video sam kako najmanje tri ili četiri kamiona natovarena oružjem napuštaju skladište", sada kažete da ste jednog dana videli dva kamiona parkirana.

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Nisam rekao da sam video parkirana, nego natovarena i da su otišli sa naoružanjem. Sad, ovog trenutka sam to rekao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A recite mi kako ste znali kuda idu ti kamioni i gde prevoze oružje?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Nisam rekao da znam kuda idu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste, kada ste bili u Bihaću, kontaktirali još s nekim, osim s Kneževićem?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Bio je tu i Slobodan Jeremić stalno, ta tri, četiri dana je i on bio prisutan i vidim da je bio uključen u kompletnu akciju koja se tu dešavala, da mu je sve bilo poznato. Slobodan Jeremić, ovaj, pukovnik, šef vazduhoplovne podrške iz Zemuna.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro, recite mi, molim vas, kad govorite o ona dva kamiona puna oružja koja su stigla u štab u Zemun, je li tako ...

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... i da je Rakočević protestvovao, dakle on nije mogao biti organizator navedene akcije "Proboj 1"? Ili je akcija "Proboj 1" bila upravo kontra akcija švercovanju oružja. Šta je od toga tačno?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Ja ne znam šta je tačno, ja sam rekao da je Rakočević protestvovao zašto se radi nešto mimo njegovog znanja. Tako sam rekao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali kasnije kažete da je ipak izdao dozvolu da se oružje podeli. Je li tako?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Nisam tako rekao, nego je rekao da se može dati samo onim saradnicima koji su vrsni i koji zaslužuju da im se da po jedan primjerak. I, koliko je meni poznato, maksimalno desetak cijevi je major Karan Ljuban uspio da iz čitavog tog kontingenta dobije i da preda tamo ljudima u Istočnoj Slavoniji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači tih desetak cevi, to je ta akcija "Proboj 2", je li tako?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Ja nisam rekao da je to tih desetak cijevi akcija "Proboj 2", jer sam kasnije u svom iskazu govorio da se major Karan Ljuban, da se on sve više okretao Goranu Hadžiću i da je veoma često išao u Novi Sad i okretao se Službi državne bezbjednosti i Arkanu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ali kažete da je iz te akcije podijeljeno, pre neki dan ste rekli sedam, osam komada, što su podijelili prijateljima. Sad kažete desetak, neka je i desetak.

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Ne, rekao sam najviše 10.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. To znači, to je ta akcija "Proboj 2" o kojoj, o njoj to znate, je li tako?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. I tih sedam, osam komada koji su podijeljeni, podijelili su ih prijateljima, je li tako? Saradnicima koji su kao zaslužni, pa kao poklon da dobiju.

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Saradnicima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, saradnicima. Pa je li se to može nazivati naoružavanjem Srba?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Ja nisam ni rekao da je to naoružavanje Srba.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Čandiću. Vi na strani 8 u četvrtom pasusu navodite da su u štab stizali snimci poginulih i izmasakriranih civila koje su pobile hrvatske paravojne formacije. Međutim, vi ste bili mišljenja da su te civile pobili Srbi. Zašto ste tako mislili?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Pa ja sam to danas objašnjavao u onom prvom dijelu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa vi ste objasnili da vam nije bilo logično.

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E ali vi nemate o tome nikakvo saznanje, nego vam nije logično. Šta znači ako su izmasakrirani civili pa su se oni koji su ih izmasakrirali povukli, pa ih onda ovi našli i snimili, da je nelogično da oni koji su se povukli nisu ih odneli? To hoćete da kažete?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Pa nelogično je, to sam htio da kažem, tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Samo na osnovu toga što su ih ostavili na tlu da leže, zato vam je nelogično? Dobro.

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Ma ima niz razloga zašto mi je nelogično, ali ne bih htio nikom držati predavanje ovdje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A vi tvrdite da se tako nešto nije moglo desiti hrvatskim paravojnim formacijama, da pobiju i izmasakriraju civile, je li tako?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Ja nisam to tvrdio. Moglo se desiti jedanput, ali da se to stalno dešava, to je nemoguće.

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, približavamo se kraju vašeg ispitivanja, imate još dva minuta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ostalo mi je još nekoliko pitanja, gospodine Mej. Ja ne znam, ne znam zaista ...

SUDIJA MEJ: Dobili ste prilično vremena. Imaćete još, evo, pet minuta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Biće mi vrlo teško da vidim šta od ovoga da pitam, jer imam pripremljeno još pedesetak pitanja. Dobro. Recite mi, molim vas, da li je tačno da ste za vreme svog službovanja u Tuzli pratili paravojno organizovanje i naoružavanje Zelenih beretki i Patriotske lige?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: U svom iskazu sam rekao da sam pratio naoružavanje sve tri etničke skupine. Nisam ni jednom rečju pomenuo Zelene beretke i Patriotsku ligu. Naravno, evo sada imam priliku to da kažem, da

znam sigurno da u sjeveroistočnoj Bosni nije bilo Zelenih beretki, odnosno da nije bilo formacija Patriotske lige.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa dobro, da li vam je poznato ko je Vahid Karavelić?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Naravno da mi je poznato.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je tačno da je on bio kapetan JNA, inače u to vreme komandant Patriotske lige za severoistočnu Bosnu?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Pa Vahid Karavelić je u sjeveroistočnoj Bosni, odnosno u Živinicama uhapšen i odveden u Sremsku Mitrovicu u zatvor. Kasnije je razmijenjen. Bio je, tačno, kapetan Jugoslovenske narodne armije i imao je zadatak da bude koordinator Patriotske lige. Međutim, to su samo koordinacije, a nikakve akcije u smislu naoružavanja, odnosno organizovanja vojnih formacija.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Tvrdite, dakle, da nije bilo Patriotske lige u severoistočnoj Bosni, a potvrđujete sad da je kapetan JNA Vahid Karavelić bio koordinator Patriotske lige za severoistočnu Bosnu, a ja kažem komandant Patriotske lige za severoistočnu Bosnu. Šta je sad tačno?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Ja kažem da Vahid Karavelić nije bio komandant Patriotske lige.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je tačno da je Karavelić ...

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: A bio je uvezan u šemu sa ljudima koji su bili u okviru te Patriotske lige. Jedan od njih je bio gospodin Redžić Haris. On je bio, i on je našao, on je dao utočište kapetanu Vahidu Karaveliću koji je jedno vrijeme i stanovao kod njega.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro, da li je tačno da je Karavelić sa svojim ljudima sprečavao dotur hrane i drugih potreba ljudstvu vojnog skladišta u selu Ljuban u blizini vojnog aerodroma?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Nije tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je tačno da je prilikom jedne operacije kojom ste neposredno vi komandovali došlo do sukoba sa Karavelićevim ljudima, kojom prilikom je ubijen poručnik JNA, inače Albanac?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Znam ko je ubijen. Ubijen je Miftari Raif (Miftari Raif). Ja, prvo, nisam nikad komandovao nikakvom operacijom, a kada je ubijen poručnik Miftari Raif, ovaj, ja sam bio u Beogradu. Kasnije sam saznao da je bio ubijen blizu Živinica i to od strane komandanta, svog komandanta, komandanta artiljerijskog raketnog puka. On ga je ubio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je tačno da ste upravo vi uhapsili Karavelića i helikopterom ga prebacili u zatvor u Sremskoj Mitrovici?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Ja maloprije rekoh, ovaj, da Vahida Karavelića na prostorima sjeveroistočne Bosne nikad nisam vidio, ovaj i nisam ga prebacio helikopterom. Ja nisam pilot helikoptera, niti bih ga mogao prebaciti. Ja lično nisam bio prisutan kad je on i ne samo on, još dvojica ljudi kad su bili uhapšeni i odvedeni u Mitrovicu, ja nisam bio na prostoru sjeveroistočne Bosne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Mitrovica nije na prostoru sjeveroistočne Bosne. Da li su kod njega tom prilikom pronađena dokumenta o naoružanju 108. brigade Zbora narodne garde?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Nemam pojma šta je kod njega pronađeno, to vi možda bolje znate.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li ste informacije koje ste posjedovali zahvaljujući svom činu i informacijskom položaju stavili na raspolaganje nekoj drugoj obaveštajnoj službi, nakon što ste napustili JNA?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Informacije shodno svom činu i položaju stavio sam na raspolaganje, ne nekim službama, nego jednoj od obaveštajnih službi, odnosno Službi za zaštitu ustavnog poretka Republike Hrvatske i bio sam svjedok u procesu protiv Radenka Radojčića.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A kada ste napustili JNA i pridružili se Armiji Bosne i Hercegovine ... Kada ste se pridružili Armiji Bosne i Hercegovine?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Ja sam bio prvi komandant Opštinskog štaba Teritorijalne odbrane Brčko.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je tačno da ste po napuštanju JNA jedno vreme boravili u Austriji (Austria) i Italiji (Italy)?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Jesam, kratko vrijeme sam boravio u Austriji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li ste, boraveći tamo, stupili u kontakt sa nekim od stranih obavještajnih službi?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Ne.

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, ovo će sada da bude vaše zadnje pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ostaće mi mnogo nepostavljenih pitanja, gospodine Mej, ali dobro. Da li znate ko je Fikret Muslimović?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Fikret Muslimović je oficir, organ bezbjednosti u bivšoj JNA i, naravno, oficir BiH u toku agresije koja je izvršena na Bosnu i Hercegovinu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Čekajte, da li je tačno da je on kao oficir bezbednosti bio zadužen za praćenje kleronacionalizma na području Bosne i Hercegovine i da je u tom smislu oformio saradničku mrežu među hodžama i katoličkim sveštenstvom?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Svi organi bezbjednosti, ovaj ... Fikret Muslimović je bio organ bezbjednosti, on nikad nije bio pripadnik kontraobavještajne grupe. Znači mogao je da u domenu svog djelokruga rada, u okviru jedinice, da vodi obrade po migraciji, po stranim obavještajnim službama, pa čak i po kleronacionalizmu, odnosno i to samo u okviru jedinice, a da saradničku mrežu pravi od ljudi koji se nalaze u jedinici.

SUDIJA MEJ: U redu, gospodine Miloševiću, vi ste iskoristili svoje vreme. Da li prijatelji suda imaju pitanja?

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Hvala, časne sudije. Ja bih imao jedan broj pitanja. Da se ne bih vraćao na to kasnije, obzirom na ovo šta je gospodin Čandić danas govorio, ja bih prvo tražio nekoliko njegovih objašnjenja u vezi sa onim šta je danas govorio. Prvo se tiče ovo šta je malopre bilo predmet ispitivanja, a to su ovi snimci koje je on gledao, o poginulim civilima koji su bili masakrirani, za šta je on već dao svoje objašnjenje. Međutim, u vašem iskazu, gospodine Čandiću, pisanom iskazu, to je strana 9, drugi pasus engleske verzije, tri rečenice pred kraj, a u vašem iskazu pisa-

nom koji vi imate, osma stranica, četvrti pasus. Vi ste rekli da nikad niste bili sigurni šta su bili po nacionalnosti ti ljudi. Je li tako?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Pa rekao sam da, nisam htio da prihvatim informaciju da su to, jer mi je bilo nelogično, da su to Srbi, mada je tvrđeno od strane Katančića i Karana da su to Srbi.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Dobro, ali vi ste rekli da ni vi niste bili sigurni da su to bili, da vi niste bili sigurni uopšte šta su oni po nacionalnosti?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Naravno, nije im nigdje pisalo, ovaj, na nekom masakriranom šta je po nacionalnosti.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Zato vas onda pitam kako ste onda uopšte mogli da se upuštate u bilo kakve ocene?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Pa ja sam samo govorio o nelogičnosti jednoj, ništa više.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Drugo, zašto ranije niste govorili u ovom vašem iskazu, baš kad je on prezentiran Sudu, ja ga ne bih danas ni koristio, verovatno, da malopre niste govorili o onom oficiru koji je, ili vojniku koji je streljao četvoro ljudi, u leđa ih je ustrelio. Kako je moguće da tako nešto ne izgovorite kada ste ranije bili pitani, jer to je nešto strašno, ako se to dogodilo?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: To je, milion posto se to dogodilo, a što to nisam ranije, u prvom onom svom iskazu govorio, pa zato što me niko nije pitao za to.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Hvala. Zašto kada ste videli da Radaković ne preuzima ništa protiv tog oficira, odnosno vojnika koji je to uradio, zašto to niste dojavili nekom drugom od vaših starešina ili Vojnom sudu, tužilaštvu?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Ja sam bio mlađi po činu od potpukovnika Radakovića. Potpukovnik Radaković je bio zamjenik načelnika, znači kad nema načelnika, on je načelnik kontraobavještajne grupe, Centralne kontraobavještajne grupe. Ali sam ja lično imao duel s njim i to veoma žestok duel na tu temu, ali nisam smatrao da mi je to dužnost i obaveza da to prijavim, jer bi samog sebe doveo u još veću neugodnost.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Hvala. Kad ste govorili o “Operi” i “Labradoru”, govorili ste i o prisluškivanju i presretanju. Da li je ta grupa, pa i vi tamo u toj službi, pre svega se bavila akcijama koje su trebale da spreče razbijanje JNA?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Ja kad sam govorio o “Operi”, njen glavni cilj je bio, znači, propagandno djelovanje, da se psihološkim putem utiče na svijest, ponašanje, opredjeljenje i stavove ljudi, tamo gdje se neke informacije plasiraju.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Zar nije bio jedan slučaj gde je upravo ta služba sprečila prelet 70 aviona, bilo je organizovano preletanje 70 aviona, prelazak na hrvatsku stranu. Da li znate za to ili ne znate? Samo kažite da ili ne.

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Ne.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Hvala. Da li je tačno da su svi oni od strane vojnog tužioca JNA bili optuženi i pohapšeni 1992. godine, zbog ovoga o čemu ste ovde govorili?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Ne znam ja šta se dešavalo 1992. godine. Ja sam rekao da sam napustio JNA 19. februara 1992. godine. Možda je to i bilo, to što vi pričate, ali meni stvarno nije nepoznato.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Vi ste sami kazali malopre da su oni svi pohapšeni. Zbog čega?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Ma ko?

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Vi ste rekli.

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Ko je pohapšen?

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Vasiljević.

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Ja sam govorio o hapšenju Vasiljevića i Rakočevića i grupe iz “Opera”, a ne o nekakvih 70 pilota koji su spremali da bježe sa avionima u Republiku Hrvatsku.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Ja sam završio to pitanje. Sad sam vas pitao da li je ova grupa koja je sačinjavala “Operu” od strane i po predlogu vojnog tužioca Jugoslovenske narodne armije, bila lišena slobode i odgovarala za ovo o čemu ste vi govorili?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Ta grupa je odgovarala, ovaj, suđeno im je. Ja sam bio svjedok. Ovo što sam danas pričao, vezano i za ova dva kamiona naoružanja i tako dalje i o radu "Opere", sve što sam danas govorio ovde, govorio sam tada i u Beogradu i to se može dobiti, vjerovatno postoje nekakvi zapisnici tamo mog iskaza. Nisam ja znao da ću ja danas biti ovdje pa da pričam ovakvu priču, ja sam tu istu priču pričao tada, naravno ne znajući da ću danas biti ovdje. Ja sam tu istu priču pričao i kao svjedok u Zagrebu, u slučaju Radenka Radojčića.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Ja vas molim, gospodine, ja nemam mnogo vremena, ja vas molim da mi samo odgovarate, na moja pitanja da odgovarate sa da ili ne, a ne da dajete duža objašnjenja. Ja sam vas pitao jesu li bili pohapšeni. Ja vas molim, samo odgovorite sa da ili ne.

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Pa rekao sam da su bili pohapšeni.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Ja ima tri teme, časne sudije, vezano za ono o čemu je gospodin svjedok ranije govorio. Prvo, vi ste prvog dana govorili o tome da se vojska ubacila u civilne strukture 1989., 1990. i 1991. godine. Je li tako?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Nisam rekao da se vojska ubacila nego pripadnici kontraobavještajnih grupa su stvarali saradničke pozicije među civilnim strukturama 1988, 1989, 1990. i 1991. godine.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li je neko mogao da radi 30 godina u vašoj organizaciji koja se zove KOG, a da pri tome ne zna da se ona zove KOG, nego da misli da se zove KOS?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Nikad niko iz strukture u kojoj sam ja radio nije upotrebljavao termin KOS, nego KOG.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: A da li može neko da bude to što je, da bude saradnik KOG-a, a da ne zna da se on zove KOG?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Neko ko je saradnik, on zna da je saradnik koji je na vezi samo jednom čovjeku, jednom operativcu, a gdje taj operativac radi, on nije ni trebao da zna.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: I čitavih 30 godina on zna samo za jednog jedinog operativca i ne zna za druge članove KOG-a?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: To je pravilo.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: I vi ste onda u tim civilnim strukturama, kako ste kazali, vodili istrage, ispitivanja, istraživanja, odnosno pratnju ljudi?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Primao izvještaje.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Vi niste vodili nikakve istrage nego ste samo skupljali podatke o tim ljudima?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Prikupljali podatke, jeste.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Hvala. A ja bih sad molio, zbog sudija, ako možete nekoliko objašnjenja da date. Vojsku čine, pre svega, profesionalci. To su oficiri i podoficiri. Je li tako?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Vojsku čine dvije komponente, Jugoslovenska narodna armija, oružane snage Jugoslovenske narodne armije u kojoj su oficiri, podoficiri i vojnici, aktivni sastav i, naravno, rezervni sastav u slučaju ...

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Mene interesuje ovaj drugi segment, vojnici. Koliko je tih vojnika bilo u stalnoj službi JNA? Je su li 90, 95 posto ljudi u vojsci bilo uglavnom oni koji su bili u vojsci godinu dana, na služenju vojnog roka?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Svi su služili 12 meseci.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Dakle, 95 posto ili hajte vi odredite to, 95 posto su uglavnom bili civili na služenju vojnog roka u JNA?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Svi vojnici su bili, prije nego stupanja u vojnu obavezu, odnosno služenja vojnog roka, svi su bili civili. Po odsluženju vojnog roka opet su postojali civili.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Dakle samo godinu dana ...

SUDIJA MEJ: Došli smo do trenutka kada moramo da napravimo pauzu od 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Tapušковиću.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Hvala. Gospodine Čandiću, molim vas da odgovorite na moje pitanje samo sa da ili ne, najbrže što možete. Pričali smo o tome da civili, građani između 18 i 20 godina, provode jednu godinu, provedu godinu dana u vojsci i onda se, posle toga se vrate civilnom životu. Je l' tako?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Da.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Dok služi vojsku, da li je bio princip da Hrvat služi u Srbiji, Makedonac u Sloveniji, Srbin u Sloveniji, Crnogorac u Bosni. Da li je to bio princip?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Nije bilo posebnog principa, odnosno ključa gdje su vojnici raspoređivani na služenje vojnog roka, ali u svakom slučaju se gledalo da ne služe blizu svog doma, svoje kuće nego dalje, ovaj, obično u drugoj republici. Koja je to od republika bivše Jugoslavije ...

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Hvala, hvala. Dakle, u toj situaciji, zaista pitam vas kao oficira, a pre svega obzirom da znate život te vojske, da li se i jedan narod koji je živeo u Jugoslaviji mogao zbog toga osećati okupiranim od onog drugog naroda, od nekog drugog naroda?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Pa ja kao oficir mogu da kažem da nisam mogao da dođem do takvih spoznaja, da je jedan narod mogao da bude okupiran od drugog naroda.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Hvala. I da li je osnovno pravilo i osnovna potreba bila da oficirski vojni kadar razvija kod vojnika i oficira, pre svega toleranciju na nacionalnoj, verskoj i rasnoj osnovi, totalnu toleranciju?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: To je bila obaveza.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Da li je to važno i za oficirski kadar?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Podrazumijeva se.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: E sad vas pitam da li se vojska do 1989. godine uopšte mešala u civilne poslove bilo koje vrste, sem kad se radi o humanitarnim akcijama?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Vojska se mješala u civilne poslove, ja sam pokušao objašnjavati, kada se radi o operativnim akcijama saveznog značaja

gdje se, kad govorimo o segmentu bezbjednosti, ovaj, gdje su učešće uzimali i organi bezbjednosti JNA i Službe državne bezbjednosti na zajedničkim poslovima. Samo tada.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Ali ja vas pitam do 1989. godine, do 1989. godine, dakle, gotovo 50 godina, ali uzmimo 40 godina, je li bilo tačno da se vojska, kad su u pitanju civilni poslovi, mešala samo kada su prirodne nepogode, kad se grade mostovi, putevi, a ni u kakve druge civilne poslove se vojska nije mešala?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Nije.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Hvala. Druga tema bi bilo sve ovo o čemu ste govorili kad je u pitanju "Memorandum" SANU Srbije. Ja se slažem, možda ste vi u pravu, ja ne poznajem baš tu materiju perfektno, ali čini mi se da ste u pravu kada kažete da je "Memorandum" objavljen prvi put 1986. godine i to, čini mi se, u novinama "Večernje novosti".

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Ne znam ja u kojim novinama je objavljeno, ali "Memorandum" kao dokument je poseban dokument, nije on u novinama objavljen.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Jeste vi sigurni da je taj, ovaj, akt ili dokument ikada dobio svoju zvaničnu formu potpisanu od aktera onoga, onih koji su to napravili? Je li vi to znate?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Znam da je potpisala Srpska akademija nauka i umetnosti.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Vi to tvrdite?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Da.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Hvala. Da li možete da se izjasnite o tome, te 1986. godine, šta je Slobodan Milošević imao od državnih funkcija?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Te 1986. godine mislim da je bio predsjednik Saveza komunista Srbije.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Da li je imao i jednu državnu funkciju?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Ne.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Hvala. Vi ste juče kazali, odnosno ne juče, nego kada ste bili ispitivani u glavnom ispitivanju, iako ste to malopre porekli, ja imam ovde ispred sebe francusku verziju transkripta sa pretresa na kome ste govorili u glavnom ispitivanju i vi ste tada kazali, evo ja imam francusku verziju, to je 12.701 stranica francuske verzije, ja mislim da se to poklapa i sa engleskom verzijom, gde ste tada rekli da je glavni inicijator tog projekta, zvanog "Memorandum", bio Milošević.

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Ma ja sam danas u nekoliko navrata pokušao da kažem da on nije tvorac, ali realizator, da se to ostvari u djelo, sam rekao da je bio ključni.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: E to je jedno. Ja vas pitam drugo nešto. Vi ste rekli da je on glavni inicijator, to znači da je on inicirao da Akademija nauka to uradi.

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Nisam to ni jednom rekao da je on bio inicijator da to Srpska akademija nauka i umjetnosti uradi.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Dobro, a da li ste kazali, evo imam ovde, to je 12.702. stranica, 10. red, da je, ja moram da pročitam to na francuskom da ne bih pogrešio, a molim prevodiocice da to ne prevedu: "On je video u 'Memorandumu' i onome šta je Milošević bio, šta je upravo u tom trenutku radio, dezintegraciju Jugoslavije i stavljanje u pogon projekta Velike Srbije". Da li zaista to u "Memorandumu" piše?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: To ne piše u "Memorandumu", to sam ja rekao.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Ali vi tvrdite da se "Memorandum" bavi dezintegracijom Jugoslavije i da je to, u stvari, želja i Miloševića, od tih dana kada je taj "Memorandum" napravljen.

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Rekao sam da je to želja Miloševića, ovaj, a pitanja kojima se bavi "Memorandum" jesu pitanje položaja Srba u Jugoslaviji, kao najbrojnijeg naroda u Jugoslaviji.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: A jeste li kazali još i ovo šta piše u vašoj izjavi, ona se sada nalazi pred sudijama, to je četvrta strana, deveti pasus engleske verzije: "O toj ideji, o granici 'krnje Jugoslavije' govori se u 'Memorandumu' Srpske akademije nauka"? Da li se zaista u "Memorandumu" govori o tome, ako tvrdite da ste taj "Memorandum" pročitali?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Govori se o, kad se govori o položaju srpskog naroda, ovaj, tačno se može izvući zaključak koji je to dio, odnosno koje teritorije gdje žive Srbi treba da pripadnu najbrojnijem narodu.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: I u "Memorandumu" se govori, još samo to u vezi sa tom temom, u "Memorandumu" se govori o dezintegraciji Jugoslavije, ako ste pročitali. Vi kažete da se to tvrdi.

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: U "Memorandumu" stoji da treba prevazići, ovaj, tezu "slaba Srbija - jaka Jugoslavija", što znači u prevodu treba razbiti Jugoslaviju da bi ojačali Srbiju.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: To je vaše tumačenje. Ja vas pitam da li to izričito piše u "Memorandumu"?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Izričito ne piše, ali ...

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Hvala. E sad sledeća tema, pa mislim da bih s time i završio. Vi ste govorili prošli put da vam je posle Slovenije i Hrvatske postalo jasno, shvatili ste da se JNA svrstava na stranu jedne etničke grupe.

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Da.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Da li možete da mi kažete da li je Slovenija u to vreme bila republika u Jugoslaviji bez ikakvih etničkih tenzija i da je standard života u toj republici bio najveći? Je li to tačno?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Standard života u Republici Sloveniji je stvarno bio najveći.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: A je li bilo ikad ikakvih etničkih tenzija u toj republici?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Nije bilo etničkih tenzija.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Sad pošto ste govorili o "Memorandumu", kao pripadnik te službe da li znate za događaje koji su vezani oko "Mladine", da li ste to pratili?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Jesam.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Ako ste pratili, to je bilo 1988. godine. Je li tako?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Jeste, Janez Janša.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Da li je tada preovladavala ideja oko "Mladine" da se vojni rok služi u vojsci na civilan način?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Jeste.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Da se izvrši demilitarizacija zemlje razoružanjem?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Jeste.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: I smanje troškovi JNA?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Da.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Jedan od onih koji je bio glavni zagovornik toga je Janez Janša?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Da.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Je li Janez Janša posle postao vojni ministar?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Da.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Je li došlo do naoružanja Teritorijalne odbrane?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Pa ...

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: U to vreme kad se govorilo o razoružavanju?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Nije došlo, Naoružanje teritorijalne odbrane nalazilo se u skladištima Teritorijalne odbrane, a znači ljudi su, nije im podjeljeno naoružanje.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: A kad im je ... Je li im podjeljeno u jednom trenutku naoružanje?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: U jednom trenutku ljudi su sami, kad je trebalo zauzeti carinske, odnosno granične prelaze u Republici Sloveniji te 1991. godine, kada je izbio konfliktni sukob u Sloveniji, tada su pojedinci sami upadali u skladišta i uzimali naoružanje iz skladišta Teritorijalne odbrane.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Dobro. I sve je počelo u Sloveniji. Tamo su kasarne opkoljene i tamo se izvršio atak na Jugoslovensku narodnu armiju. Je li tačno?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Pa sad koliko je to, to je tema malo široka i o njoj treba diskutovati, da li su opkoljene. Jesu bile opkoljene, a scenario kakav je bio i ko je s kim šta dogovarao, ne bih ulazio u to, imam svoje mišljenje.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Da li je tačno da je u tih desetak dana, nema još nigde nikakvih sukoba, u Sloveniji ubijeno između 40 i 50 golobradih mladića koji su bili podigli ruke na predaju?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Ne znam cifru o broju poginulih.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: A da li ste kao služba videli film koji je bio snimljen i pokazan, kako 40 ili približno toliko mladih ljudi, od 18 do 20 godina, drže ruke na predaju, a u njih se puca i gube živote?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Pa kompletan sukob u Sloveniji ja, znači kao individua, ja taj sukob zovem "filmski rat".

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: U svakom slučaju ubijeni su momci koji su se predavali i nisu hteli okršaj.

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Ja ne znam da li su ubijeni.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: No, dobro. Nakon svega toga Predsedništvo Slovenije ocenilo je akciju JNA agresijom na nezavisnu Sloveniju i pozvalo stanovništvo na otpor. Je li tačno to?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Pa jeste.

SUDIJA MEJ: Gospodine Tapušковиću, vreme nam je ograničeno i mislim da ovo nije svedok koji bi trebao da se bavi ovim pitanjima. Da li ste završili?

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Ne, nisam, evo ovog sekunda. Dakle, šta hoću da kažem. Znači nakon ovog okršaja u Sloveniji, ovoga šta se dogodilo u Sloveniji, tek nakon toga dolazi do ovih akcija "Proboj 1", "Proboj 2" i "Proboj 3", znači oktobra meseca tek, ovo je bilo u junu kad su ovi vojnici bili stradali, a "Proboj 1", "Proboj 2" i "Proboj 3" dogodio se tek u oktobru mesecu 1991. godine. Je li tako?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Nije tako.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Dobro. Objasnite.

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Zato što je "Proboj 1", ja sam saznao za "Proboj 1" znači negdje u septembru mjesecu, a iz dokumenta koji nam je predočen ovdje, moglo se vidjeti da je potpukovnik Smiljanić operativnu akciju "Proboj 1" vodio u julu, znači prije nego što je izbio rat u Sloveniji.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Vi ste govorili ovde o "Proboju 1", "Proboju 2" i "Proboju 3"?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: O "Proboju 2" sam govorio, "Proboj 2" kao nastavak u Istočnoj Slavoniji.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: U svakom slučaju, je li tačno da su te tri akcije "Proboj 1", "Proboj 2" i "Proboj 3" bile posle oktobra 1991. godine?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Bile su prije oktobra 1991. godine.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Onda ovaj vaš iskaz koji ste dali ranije nije tačan, jer vi u svom iskazu i u svom iskazivanju prošli put govorite o oktobru do decembra.

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Kada sam ja saznao, a one su počele ranije.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: U svakom slučaju, do naoružavanja nije došlo u Srbiji nakon onog "Memoranduma". Je li tačno to?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Pa, "Memorandum" je bio 1986. godine i, naravno ...

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Je li bilo tad naoružavanja?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Pa nije bilo.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ: Hvala lepo.

DODATNO ISPITIVANJE: TUŽILAC NAJS

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Prvo ću se osvrnuti na tri pasusa iz izjave. Numeracija je različita između naše verzije i verzije koju ima svedok, a sad govorim o verziji koju vi imate. Dakle pri dnu strane 4, optuženi je sugerisao u pitanju da je svedok rekao da je imao neke odgovornosti za Krajinu. Gospodine

Čandiću, molim vas da poslušate ovo pa da onda kažete da li je tačno: "Što se tiče njihovih odgovornosti, ja sam imao odgovornost i na Kosovu i u severoistočnoj Bosni, međutim, ja sam imao određene zadatke vezano za Krajinu". Da li to tačno odražava vaš stav? Odgovorite samo sa da ili ne.

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Možete li samo da objasnite koji je vaš položaj bio u odnosu na Krajinu?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Moj položaj u odnosu na Krajinu nije bio uopšte, ni u jednom dijelu, da sam ja nekakvo učešće imao ili imao nekakve zadatke ili obaveze. Kao pripadnik Centralne kontraobaveštajne grupe sam htio objasniti ovom Sudu da sam često puta učestvovao u operativnim akcijama, završnim fazama u Zagrebu, u Sarajevu, Tuzli, znači neovisno od one moje dvije zone odgovornosti za koje sam bio zadužen. To sam htio da kažem.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Strana 7, pri dnu te strane gospodin Tapušević je sugerisao da se u prethodnim izjavama ne spominje ubijanje četiri hrvatska civila. To se vidi iz ovog paragrafa. A sad pogledajmo stranu 9, što se tiče "Proboja 2" i mogućnosti, odnosno da se ne zna etničko poreklo tela, mrtvih tela koja su snimljena. Vi u izjavi kažete da mrtvi civili koji su snimljeni, da su ti civili bili iz Nuštra, Borova Naselja, Vinkovaca i Železničkog centra u Osijeku. Možete li da nam kažete koji je etnički sastav bio predominantan u tim mestima, ako vam je poznato?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Pa tu negdje, pola - pola.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu, hvala. Još nekoliko pitanja. Krenuću od kraja. Gospodin Tapušević vam je postavio pitanje u vezi sa ljudima koji su radili za obaveštajne službe i vi ste rekli da ti ljudi nisu ni trebali da znaju gde operativac radi. Dva pitanja. Vi ste se bavili kontraobaveštajnim poslovima. Odgovorite samo sa da ili sa ne, da li ste vi znali za određene obaveštajne službe, agencije ili operativce koji su možda radili u inostranstvu?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Jesam.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Organ za koji ste vi radili, da li je imao takav jedan aktivni obaveštajni element ili ne?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Organ u kome sam ja radio, znači onaj dio, sektor stranih obavještajnih službi i, naravno, sektor emigracije imao

je saradničke pozicije u inostranstvu i ponekad su ti ljudi išli na sastanke, odnosno išli u inostranstvo da bi primili izvještaje od tih svojih saradničkih pozicija.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li ste vi znali, odgovorite opet sa da ili sa ne, da li ste znali da postoje druge jedinice, odnosno organizacije koje su se bavile aktivno obavještajnim poslovima, odnosno recite nam, da li ste znali bilo šta o nečemu što se zvalo "Druga uprava"?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: To se zove Obavještajna uprava i oni su isključivo nadležnost imali, ovaj, za djelatnost u inostranstvu, znači prikupljanje podataka u, prije svega, političkim i vojnim prilikama, odnosno eventualnim pripremama za prijetnje, pojedine prijetnje Jugoslaviji. To je Obavještajna uprava, Druga uprava, a nije imala ona čvrstu spregu sa Upravom bezbjednosti.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I na kraju, rekao sam samo dva pitanja, ali radi se o četiri pitanja. KOS. Da li je to termin koji je zvanično prestao da se koristi pre više decenija, ali se i dalje koristio, bez obzira na to, kao termin koji obuhvata obavještajne aktivnosti?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: To je termin koji je zvanično prestao da postoji od prije više decenija i zvaničan termin je bio, i zvanična terminologija je ovo što sam ja pričao - Služba bezbjednosti u Jugoslovenskoj narodnoj armiji i u okviru toga kontraobavještajne grupe u okviru Službe bezbjednosti. A termin "KOS" je ostao u narodu, kod običnih ljudi, ovaj, da su one koji su radili u tom sistemu zvali "kosovci", odnosno taj sistem su zvali "KOS".

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu. Sada još nekoliko pitanja vezano za početak unakrsnog ispitivanja od strane optuženog. Da li možete da navedete nekoliko primera diskriminacije u odnosu na Albance u JNA i ako možete, samo ukratko, molim vas.

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Pa primjer diskriminacije Albanaca u JNA, ta kategorija vojnika i oficira iz etničke grupe Albanaca je uvijek bila dominantan prioritet u kontraobavještajnim procjenama, znači nešto što se prvo radilo, ovaj, da bi se sagledala opasnost od separatizma, odnosno iredentizma na Kosovu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala. Učešće JNA u “balvan revoluciji”. Da li možete da date nekoliko primera šta su oni konkretno radili, vezano za tu takozvanu “balvan revoluciju”?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Pa nekog konkretnog učešća JNA u “balvan revoluciji” nije bilo, ali je bilo, tako da kažem, moralne podrške, odnosno kontakata u smislu savjetovanja kako da to, taj proces teče.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dosta pitanja vam je postavljeno o “Memorandumu” i vi ste izneli svoje mišljenje o tome. Po vašem mišljenju, odnosno da li je vaše mišljenje samo svojstveno vama ili to mišljenje dele mnogi ljudi takođe?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Pa moje mišljenje dijele, ja mislim, većina ljudi.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pitani ste u vezi sa planom da se dovedu Rumuni i optuženi je rekao da takav plan nikad nije postojao. Recite nam gde ste i kada čuli za taj plan?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Ja sam za taj plan čuo 1989. na 1990. godinu na Kosovu, od Ljilje Balević, snahe, supruge sina Mitra Balevića. Zato sam i pitao optuženog da li poznaje Mitra Balevića. On je aktivista srpski iz Kosova Polja.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala. Još samo dva pitanja. Pitani ste u vezi sa egzodusom Srba sa Kosova i to u skladu sa određenom direktivom. Što se tiče te direktive, recite da li ste je vi videli, od koga je potekla i kako ste uopšte saznali za nju?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Ja tu direktivu nisam vidio. Međutim, ja sam imao na Kosovu, pored ove pomenute Ljilje Balević i drugih saradnika Srba koji su govorili o toj direktivi, da bi trebalo da se izvrši preseljavanje Srba, da bi se na taj način pokazalo koliko su oni ugroženi na Kosovu, ali da oni nemaju namjeru da se sa Kosova sele.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala. Na kraju optuženi vas je takođe pitao o ilegalnim grupama, takozvanim ilegalnim grupama u JNA i optuženi je sugerisao da je postojalo 260 takvih grupa. Vi ste rekli da vam nije poznat broj, ali ste rekli da jeste bilo nekih ilegalnih grupa u JNA. Dakle o kom broju ilegalnih grupa se radi kada vi govorite o njima, od koliko pripadnika su se sastojale takve grupe?

SVEDOK ČANDIĆ – ODGOVOR: Bilo je stvarno puno takvih ilegalnih grupa. Da li je bilo 260 ili nešto malo manje, ali je veliki broj bio. I te grupe su sačinjavane uglavnom od najmanje šest, devet, 12, 15 članova ilegalnih tih organizacija, odnosno tih grupa u jedinicama.

TUŽILAC NAJS: Hvala vam puno. Nemam daljih pitanja za ovog svedoka. Zahvaljujem se.

SUDIJA MEJ: Gospodine Čandiću, vi ste ovim završili svoje svedočenje i možete da idete. Hvala vam što ste došli pred Međunarodni sud da svedočite.

SVEDOK ČANDIĆ: Hvala i vama što ste me saslušali.

TUŽILAC NAJS: Sledećeg svedoka će da ispituje gospođa Uerc-Reclaf (Uertz-Retzlaff), ali mislim da vi želite da pokrenete neka administrativna pitanja.

SUDIJA MEJ: Da, prvo ćemo da se pozabavimo administrativnim pitanjima. Gospodine Miloševiću, tokom vašeg odsustva, a odsustvovali ste zbog bolesti od 1. novembra, mi smo pokrenuli jedno pitanje vezano upravo za vaše zdravstveno stanje i za budući rad u ovom postupku i o tome smo porazgovarali sa Tužilaštvom i sa amikusima. Mi ćemo sada da razgovaramo o vašem zdravstvenom stanju. Da li želite da pređemo na privatnu raspravu?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: To je vaša stvar, gospodine Mej.

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, kao što sam rekao, Pretresno veće je izrazilo svoju zabrinutost vezano za učinak vašeg očigledno lošeg zdravstvenog stanja, u vezi sa efektom na postupak. Mi smo zatražili od Tužilaštva i od prijatelja suda da podnesu podneske vezano za dalji tok postupka. Mi smo dobili njihove podneske. Ne bih sada da se time bavimo. Treba da znate da smo takođe rekli da, ukoliko vi želite da iznesete bilo šta vezano za dalji postupak i sprovođenje ovog suđenja, a što je vezano za vaše zdravstveno stanje, da to možete da učinite. Ukoliko želite nešto o tome da kažete danas, možete ili ako želite da razmislite o tome i da nam se kasnije obratite na tu temu, onda ćemo da vas saslušamo kada budemo čuli i argumente Tužilaštva i prijatelja suda, a pre nego što budemo zaključili, odnosno doneli odluku o tome. Da li želite bilo šta o tome danas da kažete?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja, pre svega, moram da vam kažem da malo znam o ovim idejama, ali koliko sam shvatio, ova strana preko puta nastoji da predloži da mi oduzme mogućnost da govorim ovde i da nametne nekakve advokate, na šta nema pravo. Dakle želim da vas podsetim da i prema Međunarodnom paktu o građanskim i političkim pravima (International Covenant on Civil and Political Rights), to je član 14, tačka 3(d) i po Američkoj konvenciji (American Convention on Human Rights), član 8, tačka 2(d) i po Evropskoj konvenciji (European Convention on Human Rights), član 6, tačka 3(c), i po Rimskom statutu (Rome Statute) Međunarodnog krivičnog suda (ICC, International Criminal Court) član 68, tačka 1(d), ne može se nikome uskratiti pravo da se sam brani. A i vi ste sami to predvideli u vašim propisima, iako ja ovaj vaš Sud ne smatram legalnim. Pošto ga vi smatrate legalnim, pretpostavljam da se pridržavate propisa koje ste sami doneli. Prema tome, ja ovakav stav druge strane smatram potpuno nelegalnim, apsurdnim i zlonamernim i mislim da ne zaslužuje uopšte nikakvo dalje objašnjenje, niti tako nešto može biti prihvaćeno. A što se tiče stava koji sam video, doduše samo letimično, koji su dali u ovom pismu koje je potpisao gospodin Kej (Kay), amikusi, ja sam vam već ranije rekao, gospodo, ja ni po koju cenu ne bih pobeo od ove bitke ovde i od ovog nameštenog političkog procesa. Prema tome, mislim da su oni ispravno istakli da bi trebalo da me pustite na slobodu, da mi omogućite odgovarajuće vreme da saniram svoje zdravstveno stanje, *lege artis* i da imam dovoljno vremena da pogledam ovih, već koliko se nakupilo, 200.000 strana i preko 1.000 kaseti u ovome svemu. A vi sami dobro znate da ja pobeo ne bih. Prema tome, ako hoćete da govorite o bilo kakvom fer tretmanu, onda mislim da takav prilaz treba stvoriti, jer je nesumnjivo da postojeći uslovi ne dozvoljavaju, ni u kom pogledu, da se sve ovo sanira na ispravan način. A ja ću videti pažljivije ovo šta ovde ima, pa ukoliko budem smatrao da treba još nešto da komentarišem, ja ću komentarisati.

SUDIJA MEJ: Razmotrićemo ono šta je već rečeno. Međutim sudija Kwon (Kwon) bi želeo nešto da doda.

SUDIJA KVON: Gospodine Miloševiću, možda će da dođe trenutak kada ćete vi morati da pripremiti svoju odbranu, kada ćete morati da se pripremite za ispitivanje i saslušavanje svedoka pred Sudom. Kako ćete vi to da uspete da obavite bez pomoći advokata u sudnici? Vama će da bude vrlo teško da se unapred sastajete sa svedocima i pripremate se za njihovo ispitivanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Vi me stavljate u takvu poziciju, gospodo, da bude teško. To nije do mene, nego do vas. Ukoliko bi postojale okolnosti da ja mogu da u normalnim uslovima saniram svoje zdravstveno stanje i pripremam se za ove gomile ... Pogledajte, ovo su mi doneli sad za ovog sledećeg svedoka. Evo, ovde ima sedam ovih knjiga ukoričenih. Prema tome, ukoliko bi postojali uslovi i okolnosti u kojima ja za to imam vremena, to ne bi predstavljalo nikakav problem. I zdravstvene probleme, a i probleme materijala ne rešavaju advokati koji, uostalom, o tome neuporedivo manje znaju od mene. Prema tome, niko se nije lečio advokatima, niti je ko mogao ono šta on zna da stavi u glavu nekom advokatu, a tu postoji i jedan drugi principijelan stav, s obzirom da ja ovaj Sud ne priznajem, ja ne želim da imam imenovanog advokata pred Sudom koji ne priznajem. Ja sam to objasnio više puta, gospodine Kvon.

SUDIJA KVON: A šta mislite o ideji da vaši pomoćnici, vaši suradnici sede u sudnici i da vam pomažu prilikom ispitivanja svedoka, u smislu pripreme dokumenata i tome slično?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Nisu mi potrebni. Nisu mi potrebni pomoćnici da sede ovde pored mene da mi pomažu.

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, vi biste trebali o tome da razmislite. Naime, vi se spremate za vođenje jednog vrlo dugačkog i komplikovanog Predmeta. Prema onome šta sada znamo, vaše zdravlje nije dobro i vi biste trebali da razmotrite, u vašem je interesu, u interesu vašeg zdravlja, zar ne bi bilo dobro da vam neko, kao što je sudija Kvon sugerisao, pomogne u sudnici. Nije riječ ovde samo o teškoći koju vi imate u vezi sa vođenjem ispitivanja i tako dalje i u vezi sa količinom dokumenata s kojima morate da se pozabavite, radi se takođe i o velikom broju svedoka koje još treba unakrsno da ispitajte i kao što je sudija Kvon rekao, u pitanju je vaš sopstveni Predmet, vaš slučaj. Vi morate o tome da razmislite. Ukoliko želite da izvodite svoje dokaze, morate praktično da vidite kako će to da bude izvodivo. Mi ćemo, naravno, da razmotrimo predlog Tužilaštva da se naloži prisustvo advokata, odnosno da vam se nametne advokat. Mi smo vas čuli šta ste vi rekli, mi smo svesni toga da se vi tome protivite. Međutim, ovde sada razgovaramo o mogućnosti da imate nekoga u sudnici ko bi mogao da vam pomogne s dokumentima ili s bilo čim drugim, a u vezi s čim vam treba pomoć. Mi ne očekujemo da se vi na to osvrnete sada i da kažete nešto konačno o tome

sada. Ali možda bi bilo dobro da razmotrite na koji način tome treba da se pristupi u vašem ličnom interesu. Dakle nije reč o interesu bilo koga drugoga, već o vašem ličnom interesu, interesu o tome da vodite svoj Predmet na najefikasniji mogući način i da sačuvate svoje zdravlje.

SUDIJA ROBINSON: Mogu li samo da kažem da veličina zadatka koji je pred vama, gospodine Miloševiću, može lako da bude ilustrovana pogledom na klupu za kojom sede zastupnici Tužilaštva. Mislim da je, kao što je rekao gospodin Najs, Tužilaštvo do sada iskoristilo sedam do osam zastupnika za vođenje njihovog predmeta, a vi ste sami. Iz tog razloga ja se pridružujem komentarima koje su iznele ovde moje kolege i nadam se da ćete ih uzeti na razmatranje.

TUŽILAC NAJS: U svetlu onoga šta je rekao sudija Kvon, možda bi bilo od pomoći i Pretresnom veću i prijateljima suda nešto šta smo pripremili. Ovo je jedan predmet, *Predmet Mekenzi* (McKenzie Case) u kom je reč o prihvatljivosti institucije koju su oni ovde nazvali "Mekenzijev prijatelj". To je druga presuda sudije koji je sudio u tom predmetu i mi smo vam napravili kopije i sada ih dostavljamo.

SUDIJA MEJ: U redu, neka ih poslužitelj podeli i amikusima i optuženom i nama.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Mej.

SUDIJA MEJ: Da, izvolite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pošto se uprkos mog pozivanja na sve ove međunarodne paktove i ove konvencije, evropske, američke, rimske i tako dalje, druga strana sad poziva opet na nekakvu sudsku praksu pa nudi *Mekenzi versus MekKenzi* (McKenzie vs. McKenzie). Evo, ja ću vam dati takođe jedan primer iz sudske prakse u kojoj je mnogo primera. To je Faretta versus Kalifornija (Faretta vs. California), američki sud, gde se takođe sasvim jasno apsolutno isključuje mogućnost da se bilo kome nametne advokat, ako to on ne želi i da se uskrati pravo da se brani sam. Ja mislim da je besmisleno da se vodi ovakva rasprava.

SUDIJA MEJ: U redu. Neka se ovi pravni izvori i ova sudska praksa podeli. Sekretar će za to da se pobrine i vrtićemo se na ovu temu kada za to dođe vreme.

SUDIJA ROBINSON: Stvar je u tome da Pretresno veće treba ipak da donese odluku o tome koji je najbolji način da se pristupi ovom problemu. Videćete da postoji jedan konflikt u smislu prakse između anglosaksonskog i kontinentalnog prava. Takođe, Evropska konvencija koju ste vi citirali je protumačena od strane Evropskog suda (European Court on Human Rights) na određeni način i na način koji je suprotan onome na koji je interpretiran Međunarodni pakt o političkim i građanskim pravima. Prema tome, Pretresno veće treba da sve ovo uzme u obzir i razmotri i da donese odluku. Ali ono što ja sad želim da kažem je da ne postoji jednoznačan pravni odgovor na pitanje koje je ovde izneto.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson ...

SUDIJA MEJ: Moramo da nastavimo. Gospodine Tapušковиću, budite vrlo kratki, molim vas. Kao što sam rekao, mi sada nećemo da razmatramo ovu stvar i nećemo sada da donosimo odluku. Mi ćemo da se vratimo u dogledno vreme na to i saslušaćemo dodatne argumente pre no što donesemo odluku o tome. Ali ako želite nešto da dodate, izvolite.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ: Časne sudije, ja sam se zaista sve vreme ovde trudio da budem vrlo kratak i sad ću da budem možda najkraći. Kada se bude o svemu ovome razgovaralo u svetlu svih ovih predloga koji su se do sada čuli, ostaje jedna stvar koja će, po meni, po mom shvatanju ostati dominantna, a to je ovo šta piše u Statutu (Statute) ovog Tribunala, u članu 21, tačka 4, tačka (d). Ne toliko to da li će se gospodin Slobodan Milošević braniti sam ili ne i da li će se to prevazići, već obzirom na njegovu zdravstvenu situaciju postoji nešto mnogo važnije, a to je da mu se sudi u njegovoj prisutnosti, bio zdrav ili bolestan. Mi ne možemo raditi ovde ako on ne bude sposoban da prisustvuje, kako god da rešite taj problem. Dakle to će za mene biti glavna okosnica vaših razmišljanja. Kako ćete to razrešiti, ja ne znam, ali bez njega se ovde neće moći ni u jednoj varijanti. Samo toliko. Hvala.

SUDIJA MEJ: U redu. Pređimo na druge stvari. Pre nego što se pozove svedok, postoji nešto što bismo trebali da razmotrimo na privatnoj sednici.

(privatna sednica)

sekretar: Časni Sude, ponovo smo na otvorenoj sednici.

SUDIJA MEJ: Rečeno mi je da mikrofoni nije propisno podešen za zaštitne mere koje će da se primenjuju na ovog svedoka, tako da se plašim da, obraćam se svedoku, nećemo da budemo u mogućnosti da započnemo danas sa vašim iskazom. Žao mi je zbog toga, ali potrebno je pet do 10 minuta da se ovo sredi, a budući da i onako moramo da prekinemo raspravu za danas i to za pet minuta, nema smisla da sada započinjemo sa vašim konkretnim iskazom. Ipak ću da dam reč tužiocu, da iznese pitanja koja je htela da iznese.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Dve tehničke stvari. Prva se odnosi na prelaženje na privatnu sednicu za vreme iskaza, odnosno svedočenja ovog svedoka, zbog prirode učešća ovog svedoka u relevantnim događajima. Ja ću to da zatražim kad za to bude vreme. Druga stvar se odnosi na dokazne predmete. Kao što je gospodin Milošević naznačio, moramo da se bavimo sa sedam registratora. Radi se o sedam različitih setova dokumenata. Dva sadrže presretnute razgovore koji se tako i nazivaju. Dakle registratori sa presretnutim razgovorima koji su unutra i na srpskom i na engleskom. Zatim imamo dva registratora koji sadrže dokumente, a to su dokumenti po Pravilu 92bis. Reč je o onim dokumentima koji se navode u izjavi koja je trebala da bude predložena po Pravilu 92bis i oni su tako i označeni. Na registratoru stoji "Dodatni dokazni predmeti čije usvajanje nije bilo dozvoljeno po Pravilu 92bis". I zatim imamo još tri registratora dokaznih predmeta koji su i ovako i onako trebali da budu na uobičajeni način predloženi na usvajanje za vreme ispitivanja svedoka. Svaki od ovih setova, od ovih registratora imaju posebne brojeve. Sada imamo tri koja su tako označena.

SUDIJA MEJ: Dakle, postojaće tri broja dokaznih predmeta. Ja predlažem da treći budu presretnuti razgovori. Postoji li ikakav razlog zbog čega bi neki dokumenti trebali da budu prioritet, mislim na ove po Pravilu 92bis i druge?

TUŽILAC UERC-RECLAF: Ne.

SUDIJA MEJ: Onda bi ovi iz 92bis trebali da budu sledeći.

sekretar: Dakle postoje dva registratora po Pravilu 92bis. Oni će da budu dokazni predmet Tužilaštva broj 351, a tri registratora koja sadrže obične dokazne predmete će da budu označeni pod brojem 352 i ovi zadnji sa presretnutim razgovorima, 353.

SUDIJA MEJ: U redu. Hvala.

TUŽILAC UERC-RECLAF: To je sve šta sam htela da kažem.

SUDIJA MEJ: Kako vidim, ima ovde puno dokaznog materijala. Mi imamo rezime, a i taj rezime je već podugačak. Ja mislim da su vam potrebna tri dana za glavno ispitivanje. Mislite li da je to moguće?

TUŽILAC UERC-RECLAF: Ja ću da se potrudim da to tako bude, mada mi se realnije čini tri i po dana zbog količine dokaznih predmeta, iako, koliko sam shvatila, nije namera da se raspravlja sa svedokom o svakom pojedinačnom dokaznom predmetu. Ja ću to da svrstam u delove, a svejedno će ostati puno stvari koje će morati da se komentarišu. Naime, postoji još i veliki broj presretnutih razgovora. Ja takođe nameravam da o nekima od njih razgovaram sa svedokom.

SUDIJA MEJ: U redu. Još zbog zapisnika moramo da naznačimo da je sa nama gospodin Miler (Peter Michael Muller) koji se ovdje pojavljuje u svojstvu advokata svedoka i on je ovde došao uz dozvolu Suda. Ako pritisnete zeleno dugme, možete da aktivirate mikrofona.

ADVOKAT MULER: Da, hvala.

SUDIJA MEJ: Gospođice Higinis (Higgins), izvolite.

ASISTENT PRIJATELJA SUDA HIGINS: Što se tiče presretnutih razgovora, mi sada kompletiramo sve ovo šta imamo, odnosno i naše podneske i nadam se da ćemo moći u tom smislu da pomognemo Pretresnom veću, jer mislim da ste vi i zatražili da mi podnesemo jedan podnesak po tom pitanju i da će da bude zakazan datum za usmenu raspravu.

SUDIJA MEJ: U redu, razmotrićemo. Gospodine svedoče, molim vas da se vratite u sudnicu sutra u 9.00 kako bismo počeli s vašim ispitivanjem. Mislim da ćete morati da pričekate trenutak pre nego što napustite sudnicu, a mi, zasada, prekidamo sa raspravom do sutra u 9.00.

Fond za humanitarno pravo